No. 17. Donderdag 27 April 1911. 11de Jaargang.

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang."

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling . f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, *51 Verhulststraat.*
Voor *Advertentiën* tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO", AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, *Telefoon 4424,* beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

Uit de O.-I. Mail.

De jongste berichten omtrent **cholera** en **pest** zijn nog niet geruststellend, al leest men sinds de mail der vorige week ook niet van verergering.

Omtrent **de pokken op Bawean** meldt het Soerab. H.blad: Het aantal pokkengevallen op Bawean neemt nog steeds toe. Er waren sinds de vorige mededeelingen daaromtrent, weer 40 nieuwe lijders bijgekomen. Zooveel als doenlijk is, worden de patiënten geïsoleerd.

De bevolking maakt zich zeer ongerust; er zijn gezinnen, waarvan 2, zelfs 3 leden werden aangetast.

Zeer bereidwillig laten de meesten zich inenten, meldt het blad, en de vaccinateur heeft het daarom thans zoo volhandig, dat hij om assistentie heeft verzocht; direct is een helper derwaarts gezonden.

Gebrek aan water. Uit Grisee verneemt het Soer. H.blad, dat thans daar in den omtrek op vele plaatsen watergebrek heerscht, waardoor de aanplantingen veel schade ondervinden.

Van bestuurswege zijn daarom instructies gegeven zooveel mogelijk water in de wadoeks te voeren, ten einde dan kunstmatig de bevloeiing der aanplantingen te kunnen regelen.

Een nuttig staatswaterwerk. De voltooiing van 't reeds geruimen tijd in uitvoering zijnd werk tot verlaging van het peil van de rawa Bening in de afdeeling Salatiga der residentie Semarang, waarvoor onlangs weder een bedrag van ƒ 117.000 is beschikbaar gesteld, is thans binnen een afzienbaren tijd te verwachten, zoo lezen wij in de Javabode.

Raad van Indië. Naar de Javabode mededeelt, zal de heer mr. C. H. Nieuwenhuijs, lid in den Raad van Indië, thans gevolg geven aan zijn voornemen om den dienst met pensioen te verlaten.

Mr. Nieuwenhuijs is, naar men weet, het oudste lid in den Raad en sedert 1903 in functie. Hij zou reeds eerder heengegaan zijn, maar bleef nog een jaar aan op verzoek van den gouverneur-generaal. Begin dezes jaars werd verwacht, dat hij als rechtsgeleerd lid van den Raad opgevolgd zou worden door den onlangs afgetreden president van 't Hooggerechtshof, mr. Gastman.

Het aanstaande vezel-congres. De Soerabajasche bladen melden: Er zijn bewijzen te over, dat het vezelcongres en de vezeltentoonstelling, in Juli en Augustus te Soerabaja te houden, op grooter belangstelling en deelneming mogen rekenen dan aanvankelijk verwacht werd. Dank zij de nauwkeurige voorbereiding en de medewerking uit Nederland: belooft zoowel het congres als de tentoonstelling allerbelangrijkst te zullen zijn, terwijl op den voorgrond staat, dat alles streng wetenschappelijk zal blijven en dus geen kermis den aard van het werk zal verbergen. Alleen zal op enkele dagen de gewone Soerabajasche pasar malem, welke ditmaal niet op het gewone terrein zal gehouden worden, samenvallen met de vezeltentoonstelling.

Gematigd optreden van Atjehers. In het verslag van Sumatra's Oostkust over Januari staat:

„In de laatste maanden van het afgeloopen jaar kwamen berichten in omtrent de vermoedelijke aanwezigheid van uitgeweken vijandige Atjehsche elementen in het gebied van de Boven-Besitang (afdeeling Langkat). Uitgezonden spionnen brachten omtrent die aanwezigheid geen positieve mededeelingen, evenmin bekwamen daarna uitgezonden patrouilles aanrakingen met kwaadwilligen. Den 16den Januari j.l. had evenwel de sergeant-opnemer der triangulatie Doop in Boven-Besitang, waar hij zonder dekking met koelies werkzaam was, eene ontmoeting met eene Atjehsche bende onder Pang Manap, sterk 4 man. Door overmacht gedwongen stond Doop zijn revolver met munitie af. Ook zijn sampan met voor hem aangevoerde levensmiddelen, alsmede een kijker, een horloge en een stuk imitatie-leer werden door Pang Manap opgeëischt. Aan Doop en diens koelies werd geen persoonlijk leed aangedaan, doch werd hen door Pang Manap, toen deze met zijn bende wegtrok, verboden nog denzelfden dag naar Besitang terug te keeren.

„Den volgenden dag aanvaardde Doop den terugtocht. Te Rana Ramoenei (tusschen de uitmondingen van Sekoendeer Besar en Soengei Betoeng) werd de door Pang Manap medegevoerde prauw, aan den rechteroever vastgemeerd, aangetroffen. Een na ontvangst van bovenstaand bericht uitgezonden patrouille kreeg geen aanraking met de bende."

Naar aanleiding hiervan merkt de Javabode van 27 Maart j.l. op:

„Dit voorbeeld van gematigd optreden van Atjehsche partijgangers verdient aandacht. Het had voor de hand gelegen, dat Pang Manan hetzij den Europeeschen onderofficier, die het toeval in zijn handen had gespeeld, als gevangene zou hebben medegenomen, of anders, wanneer hem dit niet mogelijk ware geweest, hem zou hebben gedood. Hij bepaalde er zich echter toe den gevangene af te nemen wat van waarde voor hem kon zijn en te eischen, dat deze dienzelfden dag niet naar den militairen post zou terugkeeren, wat Pang Manam's terugtocht moest verzekeren. Merkwaardig is het ook, dat hij op het woord van zijn gevangene vertrouwde, die, wanneer hij het niet hield, zijn achterhaling door het garnizoen ten gevolge kon hebben."

Plechtigheid. Op Donderdag 30 Maart, des voormiddags te 10 uur, zou in de kaboepaten te Demak op plechtige wijze het gouvernementsbesluit van 15 dezer bekend gemaakt worden, waarbij de regent van Demak tot pangeran is benoemd.

De resident van Semarang zou zich voor dat doel in den ochtend van den 30sten naar Demak begeven, meldt de Locomotief.

Theosofie. — De bijeenkomst, 24 Maart in de theosofische loge te Solo gehouden, heeft bij de Europeesche gemeente maar weinig belangstelling gewekt. Trouwens de plaats, heelemaal in den kampong, was er ook minder geschikt voor, meldt de N. Vorst.l.

Na de lezing van mevrouw Windlust over het doel van de theosofie, was er een kleine pauze, waarvan men gebruik maakte om heen te gaan. Het was ook dicht bij elf.

Grooter was de belangstelling bij Inlander en Chinees. Na de lezing van mevr. W. hield mej. Motman een lezing in het Maleisch, om daarna ook in die taal uitlegging te geven van tal van zaken, de theosofie betreffende.

Het kan ook niet anders, daar de theosofie toch eigenlijk een oostersche plant is, in het Oosten ontkiemd en tot rijpheid gekomen. En men is er over uit, hoe zij, Oosterlingen, onder wie er zijn, die lang reeds den mannelijken leeftijd hebben overschreden, wijsheid moesten putten uit den mond van een jonge dame, nog wel een van het blanke ras en nauw de kinderschoenen ontwassen.

Mej. Motman toonde zich hun meerdere in de kennis van de gewijde leer. Het Maleisch ging haar gemakkelijk af en door de helderheid, waarmede zij sprak, toonde zij zich meester van haar onderwerp.

De bijeenkomst heeft tot half één in den nacht geduurd.

„De theosofie wil de rassen en godsdiensten bij elkander brengen. Als de leiders steeds dezelfde begaafdheid toonen als mej. M., moet dit ten laatste wel lukken." Aldus de N. Vorstenl.

Javaansche wetten. Door den heer J. D. Hunger, controleur B. B. à la suite, wordt bij de firma voorheen H. Buning te Djokjakarta uitgegeven een verzameling „Javaansche wetten, verordeningen, regelingen, besluiten, bevelschriften en andere bepalingen op agrarisch gebied, geldig in Djokjakarta".

Hiervan is thans het 3e deel verschenen, behandelende „Diverse onderwerpen, o. a. landhuur".

Uit Makassar. De Makassaar, die tot dusverre als gratis Nieuws- en Advertentieblad voor Celebes en de Molukken werd uitgegeven door de firma Brouwer & Co., doch zich aan het nieuws nagenoeg niemendal gelegen liet liggen, zal een ingrijpende reorganisatie ondergaan. De gratuïteit wordt opgeheven; de inhoud zal voor een belangrijk grooter gedeelte dan tot nog toe aan nieuwsberichten gewijd worden, vooral aangaande stad en gewest; en het blad komt onder leiding van jhr. Goldman, die echter niet den titel van redacteur, doch dien van administrateur zal voeren. Voor een dagblad, zij het er ook een in klein formaat, is de abonnementsprijs van ƒ 9 per jaar niet buitensporig hoog te noemen. Ingeval de onderneming goed gaat, zullen de uitgevers over eenigen tijd ook voor een dagelijkschen telegrammendienst van Java zorgen. Van nu af aan is het blad herdoopt als Dagblad Celebes.

Küllers vliegdemonstraties. Het op 27 Maart j.l. verschenen nummer van het Algem. Sportblad bevat een serie zeer mooie foto's van den aviateur Küller en zijn toestel, tijdens de proefvluchten op het vliegveld te Soerabaja genomen, alsmede twee zeer lezenswaardige beoordeelingen van Küllers prestaties van de hand van den luit. t/z A. E. Rambaldo en van den heer Henri Borel. Zoo lezen wij in de Javabode.

WEST-INDIË.

SURINAME.

Voor zooveel aan schrijver dezer rubriek bekend is, zijn er in de afgeloopen week geen couranten uit Suriname ontvangen. Vermoedelijk hangt dit samen met het uitvallen van een der zoogenaamde „bacove-booten", die de bacoven van Paramaribo naar New-York vervoeren. Dit uitvallen was kort geleden aangekondigd.

Waar dus geen nieuws uit Suriname te vermelden valt, acht schrijver het niet zonder nut op eene opmerking in het nummer van dit Weekblad van 9 Maart terug te komen. Daar werd n.l. medegedeeld, dat het bestuur van het Algemeen Nederlandsch Verbond te Paramaribo met het koloniaal bestuur in onderhandeling was om de koloniale bibliotheek over te brengen naar de boekerij van het Verbond.

„Het is te hopen — zoo werd in dit Weekblad gezegd — dat deze pogingen niet zullen slagen. Het karakter zelf van de Koloniale Bibliotheek, waarin zich vele oude en kostbare werken bevinden,

brengt mede, dat zij steeds eene Gouvernementsinstelling moet blijven, toegankelijk voor iedereen. Bovendien is het leven van vereenigingen in Suriname zeer précair en dat zal nog gedurende langen tijd zoo blijven. De snel wisselende besturen van particuliere vereenigingen zijn niet geschikt om het beheer te voeren over eene instelling als de Koloniale Bibliotheek. De Regeering zal goed doen, in deze zaak een oog in het zeil te houden."

Men behoeft slechts den catalogus dier Bibliotheek te vergelijken met die van Frederik Muller, Martinus Nijhoff, Van Stockum, Karl W. Hiersemann en anderen, om tot de wetenschap te komen, dat zij ook een groote geldelijke waarde vertegenwoordigt.

Houdt men rekening met de wording en de geschiedenis dezer boekerij, dan is het voor ieder duidelijk, dat de Gouverneur het recht niet heeft daarover te beschikken naar willekeur, zelfs niet na het advies van eene commissie te hebben gevraagd. Dat de Bibliotheek tot dusver slecht behuisd is, mag geen reden zijn om haar eenvoudig weg te doen. Komen er voor de kolonie betere tijden, dan kan er voor een goed bibliotheekgebouw gezorgd worden. In afwachting daarvan behelpe men zich met wat men heeft.

Er is hier periculum in mora. Neemt de Minister van Koloniën niet bijtijds maatregelen, dan wordt men op een goeden dag verrast met een bericht in de dagbladen, dat de Gouverneur bij resolutie van den zooveelsten, nummer zooveel, de Bibliotheek heeft afgestaan.

Denkbeeldig is dit gevaar niet. Tot voor eenige jaren bezat Paramaribo een collectie naturalia en ethnographica, die den weidschen naam van „Koloniaal Museum" droeg. De naam deugde niet, de bewaarplaats evenmin en in de collectie bevond zich veel, dat geen waarde had; maar er was ook zeer veel goeds bij, ja men vond er zelfs voorwerpen, die geen andere collectie bezit.

Het onderhoud kostte nagenoeg niets. Er was geen enkele reden om de verzameling niet te bewaren als kern van een later te stichten museum. Maar op een goeden dag — een paar jaar geleden — brachten de Surin. bladen het bericht, dat de Gouverneur het „Koloniaal Museum" had opgeheven en last gegeven de verzameling te verdeelen over de verschillende scholen! Men had, naar het heette, de beide vertrekjes, waarin de verzameling opgeborgen was, voor andere doeleinden noodig.

's Rijks Ethnographisch Museum laat, wat zijn behuizing betreft, alles te wenschen over, maar de Minister, die den moed zou hebben eigenmachtig de collectie over de scholen in Nederland te verdeelen, moet nog geboren worden.

Nog eens: er is periculum in mora. Treedt de regeering niet tusschenbeide, dan wordt een kostbare en nuttige instelling met ondergang bedreigd. Men haast zich in Suriname, waar geen haast noodig is. Wantoestanden op hygiënisch gebied laat men bestaan, zonder acht te slaan op het goede, dat de naburen hebben, maar een collectie, die niemand in den weg zit, moest worden opgeruimd en met spoed!

***

Counani ligt niet ver van Suriname. Schrijvende over de onthullingen in de zaak „Valensi-Clémenti-Meulemans-Juliette", zeide de N. R.Ct. in haar nummer van 20 April, ochtendblad A: „De man (Valensi) heeft niet alleen ridderorden uitgevonden, hij heeft ook een land uitgedacht. Dit land heet Counani, we hebben het nergens in den atlas kunnen vinden. In Counani bestond een vereeniging van weldadigheid. Valensi was kanselier van het consulaat-generaal van Counani te Parijs en afgevaardigde van de Counanische maatschappij van weldadigheid voor de Seine.. Deze mij. heette verder nog het Counanische roode kruis. De Staat Counani verleende natuurlijk ook onderscheidingen. Meulemans heeft nog aan den rechter van instructie medegedeeld, dat Valensi ook Zuid-Amerikaansche lintjes leverde en op spoedbestelling, binnen 24 uur."

In haar nummer van den volgenden morgen komt de N. R. Ct. op deze mededeeling terug. Een belangstellend lezer had haar gemeld, „dat er inderdaad een Counani-gebied bestaat, dat deel uitmaakt van de strook land, waarover indertijd een geschil is gerezen tusschen Frankrijk en Brazilië. In 1880 en volgende jaren heeft gedurende de daar heerschende verwarring een zekere Parijsche geograaf, Gros genaamd, in den trant van Lebaudy, er een republiekje gesticht, maar het staatje is, na één jaar bestaan te hebben, verdwenen, en weder door de buren bezet."

Zij, die een dertigtal jaren geleden in Suriname waren, zullen zich herinneren, dat Jules Gros of een zijner ministers, op weg naar Cayenne, Suriname heeft aangedaan. De man had de ridderkruisen bij zich, maar vond er in Suriname geen liefhebbers voor. Door een belangstellende gevraagd, wat hij in Counani ging doen, vertelde hij o. m., dat hij aan de arme Indianen de zegeningen van de „état civile" ging brengen. De arme duivels hadden niet eens een burgerlijken stand!

Vermoedelijk zou de N. R. Ct. uit haar nummers van die dagen merkwaardige herinneringen aan het rijk van Counani kunnen opdiepen.

WAT DE INLANDER ZEGT.

De geldelijke inkomsten der inlandsche hoofden bij het Binnenlandsch Bestuur op Java. — Vraagt men of de geldelijke inkomsten van de Inlandsche hoofden van het Binnenl. Bestuur op Java voldoende zijn, dan antwoordt Soemiardjo in de **Djawa Tengah** van 31 Januari 1911 no. 25, daarop in beslist ontkennenden zin. Bij deze bewering heeft hij echter speciaal het oog op de geldelijke inkomsten van de lagere prijajis bij het Binnenlandsch Bestuur en niet die van Regenten, die, met hun maandelijksche bezoldiging van *f* 1200 en de daaraan verbonden wettige voordeelen door schrijver als hier buiten staande worden beschouwd. Wie trekt zich het lot dier lagere Hoofden aan? zoo vraagt de schrijver. Eigenlijk zou de regent dit moeten doen, wiens plicht het is, maar in de praktijk ziet men wel eens anders gebeuren. De jeugdige Javaan, die zich voorstelt prijaji te worden, moet beginnen met in staatsdienst te treden als magang, of, zooals de titel thans luidt, hulpschrijver op een bestuursbureau. Hij ontvangt dan *f* 10.— 's maands, met 2 vijfjaarlijksche verhoogingen van *f* 2.50, of, na tien jaren dienst, *f* 15.— per maand.

In aanmerking genomen het feit, dat de magangs vroeger in het geheel geen recht hadden op inkomsten, is deze som te loven; enkele hunner zal deze verbetering zelfs tot erkentelijkheid stemmen.

Het hulpschrijverschap maakt den jongen man echter nog niet tot prijaji. Dien titel verkrijgt hij eerst als schrijver bij den assistent-wedono op *f* 15 's maands.

Teneinde nu te weten te komen of de titularis met zulk een traktement kan rondkomen, raadplege men eerst eens hetgeen een jongmensch, dat op de Hoogere Burgerschool of op de Opleidingsschool voor Inlandsche ambtenaren enz. de studies volgt voor zijn levensonderhoud noodig heeft. Dan komt men tot de volgende cijfers:

a.	voor voeding	*f* 10.00	per	maand.
b.	petroleum	„ 1.00	„	„
c.	loon voor een bediende	„ 1.50	„	„
d.	medische hulp	„ 0.75	„	„
e.	waschman	„ 0.75	„	„
f.	tabak en lucifers	„ 0.50	„	„
g.	badzeep	„ 0.50	„	„
h.	voor genoegens en andere uitgaven	„ 2.50	„	„
	Totaal	*f* 17.50	„	„

Zooals men zal opmerken, zijn in dit bedrag de uitgaven voor kleeding niet begrepen, omdat de jongelingen dan gewoonlijk nog op een leeftijd zijn, dat hun ouders hiervoor zorgen.

Een schrijver van den assistent-wedono is, zooals gezegd is, prijaji en moet dus reeds een zekeren stand tegenover de bevolking ophouden; hij moet ook huishuur ad *f* 3.— 's maands betalen, zich schrijfbehoeften, postzegels enz. aanschaffen, minstens vijftig cent en ook eenig geld ter beschikking houden voor trams, het gebruiken van een kop thee of koffie, bijv. *f* 0.50, hetgeen met de vorige opgave een totaal aangeeft van *f* 21.50 per maand.

De schrijver is in den regel op een leeftijd, dat hij in eigen kleedingbehoeften moet voorzien. Aannemende, dat hij drie stel kleeren 's jaars gebruikt, bedragen die uitgaven minstens:

voor een jas	*f* 2.50
een hoofddoek	„ 2.50
een sarong	„ 2.00
een hemd	„ 0.50
een broek	„ 0.50
zakdoeken	„ 0.50
een handdoek	„ 0.50
slaaptoilet	„ 1.00
Totaal	*f* 10.00

of *f* 30.00 's jaars, d. i. *f* 2.50 per maand.

Dit bedrag gevoegd bij de bovenvermelde *f* 21.50, geeft dus een som aan van *f* 24.— 's maands terwijl de schrijver van den assistent-wedono, althans als hij niet door zijn ouders geldelijk gesteund wordt slechts *f* 15.— per maand ontvangt.

Zulk een titularis zou dus moeten gaan bedelen, en heeft een bestaan, dat niet gemakkelijk te dragen is, temeer na een Hoogere Burgerschool of andere instelling van Middelbaar Onderwijs te hebben afgeloopen.

De bij Staatsblad van 1900 nos. 3 en 200 vastgestelde bezoldigingen der Inlandsche Hoofden bij het Binnenlandsch Bestuur op Java, werden in het jaar 1910 als volgt verhoogd:

Regent	van *f* 1000	op *f* 1200	p. mnd.
Patih	van „ 250	„ „ 325	„
Mantri Kaboepaten	van „ 240	„ „ 260	„
Wedono	van „ 200	„ „ 260	„
Hoofddjaksa	van „ 250	„ „ 310	„
Adjunct-Hoofddjaksa	van „ 120	„ „ 150	„
Djaksa	van „ 120	„ „ 150	„
Adjunct-Djaksa	van „ 100	„ „ 120	„

Voorts ontvingen de schrijvers van

Regenten en Patihs	*f* 40	p. mnd.
van den Wedono	„ 30	„
voor de Politierol	„ 50	„
van den Controleur	„ 25	„
van alle Inl. Off. v. Justitie	„ 30	„
van den Onder-Collecteur	„ 30	„

De assistent-wedono ontvangt een aanvangstraktement van *f* 100.— per maand met 3 driejaarlijksche verhoogingen van *f* 15.— tot een maximum van

f 145 per maand. De mantri-politie geniet een inkomen van *f* 50.— per maand, welk bedrag echter niet bij Staatsblad is vastgesteld.

Behalve de inkomsten, welke de Regenten ontvangen, zijn de bovenvermelde bezoldigingen van de voornaamste prijajis, hoewel ze oogenschijnlijk nog al aanzienlijk zijn, beslist onvoldoende, vooral wanneer men in aanmerking neemt de wetenschappelijke eischen, welke in den tegenwoordige tijd aan die Inl. landsdienaren worden gesteld en den belangrijken omvang van den arbeid, welken zij te presteeren hebben.

Het zielental der Inlandsche bevolking neemt steeds toe, terwijl de opbrengst der voedingsmiddelen daaraan niet evenredig is. Dientengevolge wordt op Java veel honger geleden, terwijl het gilde van 't slechte volk wordt versterkt, 'tgeen de politietaak der prijajis zwaarder maakt dan ooit te voren.

Ook zijn hunne werkzaamheden toegenomen, tengevolge van de oprichting van de afdeelingsbanken de credietbanken, dessascholen en andere gouvernementsinstellingen. Dit alles maakt, dat hun tijd, althans als men geen achterstand in het werk wil doen ontstaan, geheel in beslag wordt genomen door den ambtelijken dienst.

De Assistent-Wedono's, de Wedono's en Patihs, werken kan men zeggen, den geheelen dag en avond aan het opmaken van rapporten en allerhande staatjes, terwijl zij bovendien nog hun buitenwerk in den vorm van tournées hebben te vervullen en de toenemende politiedienst op tal van plaatsen hunne aanwezigheid vereischt.

De aanschaffing der schrijfmiddelen komen te eigen laste, in tegenstelling met de regeling van de Europeesche landsdienaren ten dezen opzichte en de uitoefening der politietaak kost hen handen vol geld. Wel is waar bestaat er een voorschrift, dat de prijaji's voor bestuursdoeleinden geen gelden behoeven uit te geven, doch de praktijk wijst wel anders uit, omdat de bestaande politiefondsen niet voldoende tegemoet komen en door de afdeelingsautoriteiten zoo dikwijls aanmerkingen worden gemaakt op de door de Inlandsche autoriteit gedane uitgaven. Onder deze omstandigheden geven vele pijaji's er de voorkeur aan den afdeelingschefs niet onnoodig schrik aan te jagen en, ter voorkoming van het aanhooren van ongegronde verwijtingen, de gewone politieuitgaven uit eigen middelen bestrijden.

De Ned.-Ind. regeering verlangt in den tegenwoordigen tijd bekwame, goed onderlegde Inlandsche jongelieden bij het Inl. bestuur op Java. Daarom getroosten de ouders zich groote geldelijke offers ten bate hunner zoons. Kunnen de jongelieden niet op de officiëele scholen terecht, zooals dikwijls het geval is, dan geschiedt de opleiding op dure particuliere scholen.

Hebben de prijajis drie of meer kinderen op te voeden, dan stelt de opleiding, zoowel van jongens als van meisjes, te groote eischen aan hun budget. Vindt men hier en daar Inl. hoofden, zelfs van hoogen rang, die in bekrompen financiëele omstandigheden verkeeren, dan zoeke men veelal de hoofdoorzaak daarvan in de opvoeding van hun kroost.

Er zijn er, die een inkomen van *f* 260 voor een Wedono ruim voldoende achten. Voor hen diene dan het volgende, merkt schrijver op.

In de eerste plaats verkrijgt men dien rang, behoudens zeldzame uitzondering, eerst na vijftien of meer dienstjaren.

Bij overplaatsingen, om welke redenen dan ook, komen de onkosten geheel voor eigen rekening, in tegenstelling met de bestaande regelingen voor de Europeesche landsdienaren, de ambtenaren bij de Opiumregie, Onderwijs-, Pandhuisdienst enz.

De regeeringshulp strekt zich ten deze niet verder uit, dan tot het verleenen van een geldelijk voorschot, dat later, bij maandelijksche payementen, door inhoudingen op het traktement moet worden terugbetaald en bij velen hun geheele budget in de war stuurt.

In aansluiting hiermede kan bijv. worden gewezen op de inrichting van de woning van een Wedono, waarin het meubilair gewoonlijk al zeer eenvoudig is en zeker niet in overeenstemming kan worden geacht met de maatschappelijke stelling van den hoofdbewoner.

Des avonds kan men in zulk een huis, of in dat van den Pati, zich overtuigen van het feit, dat, wegens aanwezigheid van geringe geldmiddelen, slechts een half-brandende oude lamp in de achtergalerij wordt aangetroffen, behalve de goed brandende staande lampen op de schrijftafels van den prijaji en diens schrijver.

De kosten van opvoeding van de kinderen van een wedono loopen al spoedig op tot *f* 75 's mnds, zoodat voor levensonderhoud *f* 185 overblijft. Voor dit bedrag moet hij stand ophouden, zich dienstpaard en dogkar aanschaffen, zich behoorlijk voeden, kleeden en gedragen, zich abonneeren op nieuwsbladen en periodieken, terwijl ook de milddadigheid zoovele geldelijke offers vraagt.

Voor hen, die een groot gezin hebben te onderhouden, is het leven dikwijls dan ook een hel. De prijaji's op Java gevoelen zich ongelukkig; zij vinden hun werk te zwaar, hun bestaan met vele gevaren bedreigd en hun bezoldiging niet evenredig aan de hooge eischen, welke er worden gesteld.

Daarom leiden zij thans bij voorkeur de opvoeding hunner kinderen in de richting der Burgerlijke Openbare Werken, bij welken tak van dienst een jongmensch van 20 jaar, na afloop der studies op de Koningin Wilhelminaschool, als opzichter een inkomen genieten van *f* 210 per maand. In die functie wordt men niet altijd in onrust gehouden, en zijn de eischen voor het ophouden van stand geringer.

Wil de Regeering hare prijaji's op Java behouden, dan zal eene verbetering hunner geldelijke positie noodzakelijk zijn, zegt S o e m i a r d j o. Naar zijne meening zou de volgende regeling kunnen voldoen:

Voor den Patih	*f* 400.—	per maand.
„ „ Mantri kaboepaten	„ 390.—	„ „
„ „ Wedono	„ 320.—	„ „
„ „ Hoofddjaksa	„ 350.—	„ „
„ „ Adj.-Hoofddjaksa	„ 175.—	„ „
„ „ Djaksa	„ 175.—	„ „
„ „ Adj.-Djaksa	„ 150.—	„ „
„ „ Assistent-Wedono	„ 130.—	„ „

(Met 3 driejaarlijksche verhoogingen van *f* 15.— per maand tot een maximum van *f* 175 's maands).

Aan de schrijvers zou kunnen worden uitgekeerd:

a.	van den Regent en Patih	*f* 50.—	per maand.
b.	„ „ Wedono	„ 45.—	„ „
c.	„ „ Onder-Collecteur	„ 40.—	„ „
d.	„ „ Controleur	„ 40.—	„ „
e.	„ „ de politierol	„ 70.—	„ „
f.	„ „ de Inl. Officieren van Justitie	„ 45.—	„ „

Een dergelijke regeling, zoo meent hij, zou zeker hare goede uitwerking niet missen. Zij zou zijn 'n het belang van het volk, mits deze vermeerdering van uitgaven voor de Regeering door haar niet worde verhaald op de bevolking, in den vorm van belastingverhooging.

Volledigheidshalve ware het goed en nuttig geweest, wanneer de schrijver onderwerpelijk ook het licht had laten vallen op de bij-inkomsten van Inlandsche Hoofden, die voortspruiten uit het bezit of tijdelijk gebruik van gronden, rivieren enz. of ook wel uit huldebetuigingen bij gelegenheden als geboorten, feestmaaltijden enz.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De slechte toestand van sommige groote wegen te Batavia.

Onder het hoofd „H i e r e n d a a r" wordt in de **„Perniagaän"** van 26 Januari 1911 no. 22 geklaagd over den slechten toestand, waarin de groote wegen te Batavia, in het bijzonder die in de Chineesche vestiging, aldaar verkeeren. Hoe ziet b.v. de weg van Mangga besar naar de stad er uit! — In den drogen tijd ligt het stof er duimen dik op en wordt tengevolge van het drukke transport aldaar in wolken opgejaagd.

Dit is niet alleen ondragelijk voor de bewoners der huizen langs den weg, doch ook voor hen, die gebruik maken van de open trams en dos-à-dos.

Die toestand wordt nog erger, wanneer te Batavia een krachtige wind waait en het stof alsdan zóódanig wordt opgejaagd, dat het schijnt, alsof de hoofdstad van Indië achter een dik gordijn van stof is gelegen. Voorbijgangers zijn dan ook gedwongen zijpaden in te slaan en zoodoende dikwijls groote omwegen te maken, hetgeen ten rechte aanleiding geeft tot veel gemor onder het publiek.

In den regentijd verandert die stof in een modderbaai, welke al even hinderlijk is.

De schrijver vraagt, of in dien toestand geen verandering is te brengen, er tevens op wijzende, hoe allerlei ziekte-bacillen daardoor thans te Batavia een ontwikkelings- en verbreidingsveld vinden.

Reis van Peking naar Taskend. — Te Aksu huurde de Correspondent-reiziger twee karren voor het vervoer naar Kashgar, ten behoeve van zijn personeel en van zijne goederen. De afstand tusschen deze twee plaatsen bedraagt 322 Mijl, verdeeld in 18 posten, terwijl de geheele weg in ongeveer 10 dagen kan worden afgelegd. Het terrein, dat men doortrekt, is vrij gelijk en overal zandachtig.

De bevolking is er al even gering als het aantal boomen. Deze willen op dien zandbodem, met zijne vele van zout water voorziene slooten, slechts bij uitzondering groeien.

Toch zijn er in deze eenzame en ledige streek enkele sterk bevolkte dorpen, met voldoende zoet water en goed beplant. De meesten dezer dorpsbewoners zijn lieden van elders afkomstig, die met kracht arbeiden, met het doel den plantengroei verder in ontwikkeling te brengen. Dit werk vordert slechts langzaam, maar niettemin zijn er toch enkele loonende aanplantingen, die, naarmate zij uitgebreid worden, nu reeds een gunstigen invloed op het klimaat en op den regenval uitoefenen.

Op de posten langs dezen weg zijn de paarden gestationeerd, ten behoeve van de Chineesche ambtenaren en hun gevolg. Zij staan onder toezicht en de administratie van een Chinees uit de provincie Hunan, die, door het laten maken van muziek, in deze eenzame en verwijderde streek wat opgewektheid tracht te brengen onder de bevolking, wier taal hij nauwelijks verstaat.

Op het Russisch grensgebied wordt de papaver nog verbouwd en het heulsap op clandestiene wijze de nieuwe provincie binnengesmokkeld *).

Het recht aan de Hunan-Chineezen gegeven, om

*) De Redactie van de „Ho Po" voegt hieraan de opmerking toe, dat, terwijl de Chineesche Regeering thans al haar best doet het opiumbedrijf den kop in te drukken, de Russische Regeering den aanplant van papaver toelaat, en dat wel louter uit winstbejag.
Die smokkelhandel is namelijk zeer voordeelig.

de postpaarden te beheeren, is te danken aan eene gunst des Keizers, die haar verleende, wegens de door den Gouverneur-Generaal Tio Tsing tang en Generaal Lin Chin tang bewezen diensten, toen zij lieden uit de provincie Hunan afkomstig, met hunne Hunantroepen, het nieuwe gebied van de Islamsche heerschappij wisten te verlossen en het nieuwe gebied aan China toe te voegen.

80% van de hier aanwezige ambtenaren zijn dan ook Hunan-Chineezen. Het theemonopolie is in deze streek aan het provinciaal beheer van Hunan geschonken.

Zoowel de houders van de pandhuizen als de rechters, de belastingambtenaren, enz. enz., zijn allen uit Hunan afkomstig. Deze gegeven gunsten hebben het gevolg gehad, dat de Hunan-Chineezen hier eene zeer hooghartige houding aannemen, vooral tegenover de Turken, die zij als een soort gekochte slaven behandelen, waarmede naar welgevallen kan worden omgesprongen. Van onderling verkeer is geen sprake, evenmin als van het aanleeren der Turksche taal, die als onbeleefd wordt beschouwd.

De Chineesche Regeering heeft van een en ander wel kennis genomen en ziet dezen gebrekkigen toestand ook wel in; daarom streeft zij er naar geleidelijk die verleende gunsten in te trekken, zoodat het zich laat aanzien, dat, binnen een niet al te groot tijdsverloop, ook anderen dan de Hunan-Chineezen in aanmerking zullen komen voor de vervulling van hooge ambtelijke functiën in dit nieuw onderworpen gebied.

Van Vreemde Koloniën.

Een telegram over vlooien. — De correspondent van de Times te Peking achtte het bericht, dat Dr. Petrie, de Britsche gedelegeerde bij de pest-conferentie te Moekden, bij twaalf marmotten 36 vlooien van een zeer groote soort had ontdekt, van genoeg belang om het per draad over te seinen. Daarin werd een aanwijzing gezien van de manier waarop pest van de marmot op den mensch kan overgaan. Op onze beurt achten wij het, nu de pest in Britsch-Indië vele en op Java eenige offers vergt van belang even nader bij deze correspondentie (Times Weekly edition, 21 April) stil te staan.

De ontdekking van Dr. Petrie zou moeten medewerken om het antwoord te geven op de vraag waar de longenpest in Manchoerije vandaan is gekomen. Reeds was door velen aangenomen, dat zij door marmotten kon zijn overgebracht. Op deze, daar tarbagans genoemd, wordt jacht gemaakt om hun huid en het is bekend, dat in elke herfst pest onder hen voorkomt. Maar men wist niet, aan welke soort pest zij lijdende waren, noch ook hoe deze door de menschen werd overgenomen. Nu is dan aangetoond, dat de marmot draagster is van vlooien, en zou dit insect het medium kunnen zijn voor de longenpest, evenals dit van rat op mensch is aangenomen voor de builenpest.

***

De expeditie tegen de wapensmokkelaars in Perzië. — De golf van Oman vormt het portaal voor de Perzische golf. Bij den ingang der eerste ligt in Oman de haven Maskate, waar, door internationale overeenkomst van verschillende mogendheden, de vrije invoer van wapens verzekerd is. Aan den overwal komen in Baloetjistan de Perzische en Britsche grenzen samen, terwijl een heel eind naar het binnenland aan gene zijde der bergen Afghanistan gelegen is. Nu schijnen vele Afghanistansche onderdanen, speciaal de Ghilzais, groote bestellingen wapens en munitiën in Maskate te doen, van waar uit deze dan per schip naar den Perzischen overwal gebracht worden. Ghilzais komen in groot aantal uit hun land naar de Perzische kust, om daar de bestellingen in ontvangst te nemen en de wapens verder naar het gebied te brengen dat Britsch-Indië omvat. Zij maken met dezen handel 'n mooie winst. Intusschen wapenen zij op deze wijze de bevolking, hetgeen Engeland niet onverschillig is, en brengen zij de kustlanden aan de golf tevens in onrust en onveiligheid, zoodat de karavanen in de gedeelten van het jaar, waarin die wapenhandel het drukste is, zich niet durven bewegen. Daar Perzië niet in staat bleek te zijn afdoende maatregelen te nemen om een en ander naar den wensch van Gr.-Britannië in het reine te brengen, heeft het zich laten overtuigen om dit rijk zelf de zaak te laten opknappen. Vroeger was al het verbod tegen overvoeren van oorlogstuig uitgevaardigd, ook waren er schepen om dit verbod kracht bij te zetten, maar ondernemende smokkelaars wisten er tusschen door te gaan. Een jaar geleden trad een Engelsche macht te land op om het bedrijf aan de Perzische kust te verhinderen, maar het gewilde succes had ook dit niet. Daarom is nu op grooter schaal een gezamenlijk handelen van zee- en landmacht georganiseerd; de expeditie is reeds van Bombay vertrokken. Vice-Admiraal Slade heeft de algemeene leiding, hij zal de smokkelhandel beletten door een druk verkeer der oorlogsbodems, die met elkander verbinding houden door draadlooze telegrafie; tegelijkertijd zal de troepenafdeeling de Ghilzais in Perzië opzoeken. Daar deze voor het intreden van de groote regens over de bergen naar Afghanistan moeten terugkeeren, zal de onderneming in Mei nog ten einde loopen.

Wel kunnen de Ghilzais een volgend jaar hetzelfde spel weer beginnen, maar wanneer Engeland en Perzië het over de noodzakelijkheid der te nemen maatregelen eens blijven, zal voor de wapenhandelaars de kans op financiëel voordeel te niet gedaan worden en hierdoor zal aan de lust naar meer hoopt, zooveel afbreuk worden gedaan, dat deze geheel verdwijnt.

Misschien ook zal Perzië sterk genoeg worden om de misbruiken eenmaal tegen te gaan. Maar misschien ook ziet Gr.-Brittanië in de noodzakelijkheid van tijdelijk optreden, het verschiet der noodzakelijkheid tot meer blijvend bezetten van de kuststreek aan de golf van Oman!

***

China en Britsch-Indië over opiumafschaffing. — Volgens de in 1907 gesloten overeenkomst tusschen de Br.-Indische en de Chineesche regeeringen, zal Indië de uitvoer van opium elk jaar met 5100 kisten verminderen, terwijl China de productie van opium binnenlands naar een gelijke verhouding zal inkrimpen. Dit zou worden voortgezet tot 1917, waardoor de handel in het heulsap in China dan voor goed moet hebben opgehouden.

Thans is China echter plots van een bijzondere voortvarendheid geworden, het zou het verloop willen bespoedigen en in één à twee jaren doen beëindigen. De Chineesche opiumhandelaars hebben echter geen vertrouwen gehad in de oprechte bedoeling van hun regeering, zij legden groote voorraden op, om, gekomen de te verwachten schaarschte, dan hooge prijzen te bedingen. De verkregen voorraden wijzen op een handel buiten de officiëele contrôle om. Hierin zal voorzien worden door bepaalde merken. Beide regeeringen willen de beperking en afschaffing, maar is China bereid het offer ten volle te brengen binnen twee jaren, de Britsch-Indische regeering wil nog een paar Chin. havens open houden, en daar dan een drievoudig recht heffen, t. w. van 330 taels instede van 110. Zoodoende kan zij dan eenige jaren de inkomsten van rijk en handel regelen naar de derving van de baten, waaraan zij gewend zijn. Mede is nog geen overeenstemming gekregen hoe te handelen met de 18000 kisten, een waarde van vier millioen P. St. vertegenwoordigende, die in voorraad zijn. Al vormen dit min of meer interessante vraagstukken, het zijn toch slechts bijzaken: de hoofdzaak is, dat het China blijkbaar ernst is met de afschaffing van het opiumgebruik en de Br.-Indische regeering evenzoo met haar medewerking in die richting.

BRITSCHE KOLONIËN.

Het aantal immigranten in Canada beliep in 1909 : 208.800; in 1910 : 320.000; voor 1911 wordt het geraamd op: 450.000.

Nadat verschillende plaatsen in Br.-Indië en de Straits hun vliegvertooningen hebben gehad, zijn de heeren Siersaeck en Christiaens naar Zuid-Afrika vertrokken, waar zij vluchten hopen te volbrengen in Lourenco Marques, Johannesberg, Pretoria, Bloemfontein en Kaapstad.

***

In verband met hetgeen wij onlangs schreven over de politieke misdaden in Br.-Indië is de aanvang van een particuliere correspondentie uit Calcutta in de N. R. Ct. van 19 dezer (Avondbl. C) teekenend. De brief over „de samenzweerders van Howrah" begint aldus:

„Het rechtsgeding tegen de samenzweerders van Howrah nadert zijn einde. Maar er staat alreeds een nieuw geding voor de deur: ook een bomgeschiedenis, en dat terwijl het Midnapore-geding nog in vollen gang is en er alweer een aanslag is gepleegd."

***

De arbeid der gevangenen in de Straits. — Aan het officiëel rapport over de gevangenissen in de Straits Settlements over 1910 (Str. Budget, 30 Maart) ontleenen wij het volgende.

De verschillende klassen van gevangenen worden voor zoover de lokaliteit het toelaat, afzonderlijk gehouden. Alle gevangenen slapen in afzonderlijke cellen; bij het werk zijn de zwaar gestraften ook allen van elkander gescheiden. In 1910 had geenéén ontvluchting plaats, er kwam één geval van zelfmoord voor. De verrichte arbeid bestond in klein slaan van steenen, verwerken van klapperdoppen, weven, drukken, boekbinden, metselwerk in het gebouw, kleer-, schoen-, ketelmakerij, timmermanswerk, wasschen, bakken en huishoudelijk werk. De arbeid bracht in het geheel plm. 2700 D. op aan verkoop, en 29039 D. aan voor departementen van algemeen bestuur verricht werk. Op 1 Januari waren er totaal 1145 op 31 December 1220 gevangenen, in den loop van het jaar ging het aantal omtrent deze cijfers op en neer.

***

De volkstelling in Br.-Indië had eigenaardige bezwaren te overwinnen. Een paar staaltjes volgen hier. De bevolking was moeilijk te overtuigen van de noodzakelijkheid om het tellen gemakkelijk te maken. Den 10en Maart hebben omroepers bij trommelslag de bewoners eraan herinnerd hun woning niet te verlaten vóór het aangegeven tijdstip. De harem's leverden bijzondere moeilijkheden op. Eigenaardig is, dat deze zonder botsingen werden opgelost voor de Mohamedanen, maar dat zij in het Chineesche kwartier aanleiding gaven tot verzet, dat de tusschenkomst der politie noodzakelijk maakte. Eerst weigerden de Chineezen op de gestelde vragen

Voor leden van „Oost en West" wordt door de administratie van het tijdschrift **„Het Huis, Oud en Nieuw"**, Kerkstraat 310, Amsterdam, tegen inzending van een postwissel groot f 0.75, verkrijgbaar gesteld de October-aflevering welke geheel gewijd is aan **„de Verheffing van de Inlandsche Kunstnijverheid"**, verlucht met 60 afbeeldingen, en artikelen bevat van R. M. Noto Soeroto, Djajadiningrat, J. E. Jasper e.a.

te antwoorden, en de opnemers werden geweerd. Ten slotte verliep het zonder ernstige incidenten.

Calcutta en Bombay zijn naijverig op elkander en dingen er om, wie het grootste aantal inwoners zal hebben en daardoor de voornaamste plaats van Indië zal worden. Met angstvallige nauwgezetheid zijn alle zieltjes in rekening gebracht. In Calcutta stonden op alle uitgangen agenten om de karrevoerders in te schrijven, die bij duizenden 's nachts van de omliggende dorpen de stad binnenkomen.

DUITSCHE KOLONIËN.

Kameroen. Tot nu toe is van de boschrijkdommen der Duitsche koloniën eigenlijk nog slechts voordeel getrokken door de caoutchouc. Toch zijn er bosschen, die ook op andere wijzen opbrengsten van beteekenis zouden kunnen geven als de gemeenschapsmiddelen beter waren. Thans is Dr. Zeller aan het onderzoeken of er geen zachte houtsoorten zijn, die te gebruiken zouden wezen voor de vervaardiging van papier. Is de uitslag gunstig dan zou de vraag te overwegen zijn of de fabriek in Kameroen zou komen, dan wel het hout naar Duitschland over te brengen ware.

FRANSCHE KOLONIËN.

Leening voor Tunis. — Nu de aandacht naar Tunis getrokken wordt door de feestelijke ontvangst er den president der Fransche republiek bereid, maken de Fransche bladen van de gelegenheid gebruik om ook andere onderwerpen de Régence betreffende uitvoerig te bespreken. Wij volgen dit voorbeeld in zóó ver, dat wij eenige gegevens ontleenen aan het bij de Fransche Kamer ingediende verslag van den heer Challey, als rapporteur over de aanvraag van een leening voor Tunis, tot een bedrag van 90.500.000 frs. om het spoorwegnet te verbeteren en te vervolledigen.

Aan dit net zijn reeds 148 millioen fr. geofferd, daarvan kwamen 50 millioen uit overschotten van de budgetten van het protectoraat, in het overige werd door leeningen voorzien. Komt de voorgestelde leening tot haar recht, dan zal Tunis 2100 K.M. spoorbezitten.

Deze zullen verdeeld zijn over 6 groote lijnen, komende uit de hooge streken nabij Algerië en eindigende bij de zee. Een zevende lijn, langs de kust, verbindt de eindpunten. Het vervoer is, behalve voor reizigers, bij eenige berekend op landbouwvoortbrengselen, bij anderen op de productie der ijzer- en phosphaatmijnen. Naar de tot nu toe verkregen uitkomsten te rekenen zal van het in te brengen kapitaal 3 à 4 % gemaakt worden. Bij den vooruitgang, die van den landbouw te verwachten is, kan het rendement echter belangrijk hooger worden gesteld na een vijftiental jaren. Optimistisch komt ons een verklaring voor als deze: Daarna zal een tijdperk van vastheid komen, dat zal duren tot de nu bekende voorraden zijn uitgeput: 20 à 25 jaren voor het ijzer, minstens een eeuw voor het phosphaat. Tegen dien tijd zal Tunis, naar men hopen kan, zich andere vormen van werken en andere bronnen van rijkdom verschaft hebben.

De commissie voor de buitenlandsche en koloniale zaken, die haar goedkeuring aan het leening-ontwerp geeft, heeft zich zekerheid willen verschaffen, dat de te verrichten werken evenzeer aan het Europeesche-, als aan het Inlandsche element ten goede zullen komen. Zij heeft de overtuiging verkregen, dat de bevolking van Tunis bij de uitvoering een ruim aandeel zal krijgen, en eveneens bij de in exploitatie te brengen lijnen. In overeenstemming daarmede zal worden gezorgd voor opleiding van een voldoend aantal Inlanders voor de verschillende diensten, die bij de spoorwegen te vervullen zullen komen.

INGEZONDEN.

Den Haag, 23 April 1911.

Geachte Redactie!

In het laatste nummer van het Kol. Weekbl. komt het volgende berichtje voor:

Hand aan hand. — Onder dit opschrift meldt het Bat. N. blad:

In Riouw is het nu heelemaal rustig en... nu is een ordonnantie vastgesteld tot invoering van de opiumregie in de geheele residentie Riouw en Onderhoorigheden.

Wie zei het ook weer, dat de opium onze militaire expedities op den voet volgt? vraagt het blad.

Vergun mij ter zake een korte opmerking.

Als het Indisch Gouvernement in een bepaalde streek de opiumregie invoert, is dat, dunkt me, een afdoend bewijs, dat dáár reeds opium geschoven wordt. Men voert toch geen opiumregie in, waar niet geschoven wordt? Mocht het de bedoeling zijn om te insinueeren, dat het Gouvernement aanzet tot opiumgebruik, waar daaraan geen behoefte bestaat, dan kan men voor zulke aantijgingen de schouders ophalen.

Te Riouw dus al opium geschoven wordende, was het debiet daarvan in handen òf van den sultan òf van den gouvernementspachter. Nu zal toch wel niemand beweren, dat, onder die omstandigheden, de invoering van de regie eene beschimping verdient?

Ten slotte: een beetje dekking aan een kontroleur medegegeven, die het besluit van afzetting van den sultan had te overhandigen, en een paar oorlogschepen, bij die gelegenheid op de reede wat heen en weer varende, vormen toch geen militaire expeditie?

Het prachtige gevleugelde woord: „dat de opium onze militaire expedities op den voet volgt", kan dus onmogelijk op Riouw slaan.

Ik vind het jammer, dat uwe Redactie dit entrefilet, zonder meer, geplaatst heeft. Want berichten van dit soort, zonder toelichting overgenomen moeten noodwendig den leek-in-Indische-zaken onder uwe lezers, op een dwaalspoor brengen en op hem, die niet even doordenkt, een zeer verkeerden indruk maken. En de leus van Het Kol. Weekblad is toch immers om Indië en zijn Bestuur hoog te houden en ze, zonder noodzaak, niet te declineeren?

Hoogachtend, heb ik de eer te zijn,

Uw dienstw. Dienaar,

DE KOCK.

De geachte inzender houde ons ten goede, dat wij in bedoeld entrefilet geen bedoeling hebben gezien, om het Indisch bestuur „zonder noodzaak te declineeren", daar wij het anders zeker niet zouden hebben overgenomen. Slechts het feit, dat de pacht voor de regie was geweken — een verbetering dus —.

FEUILLETON.

Van curieuse beesten in Indië.

(*Slot.*)

Van geene dieren zijn meer mythen en legenden in omloop dan van slangen en hagedissen. Vele verschijnselen op dit gebied zijn ook heden nog niet voldoende opgehelderd. Men denke slechts aan de „zeeslang", wier bestaan in de oudheid en in de middeleeuwen niet werd betwijfeld, terwijl dat in de laatste paar honderd jaren botweg werd ontkend; men lachte er om, en de bloote naam reeds beteekende iets onzinnigs of onwezenlijks.

En nu?

De zeeslang is thans in de wetenschap erkend, al meent men ook, dat het eerder een reusachtige hagedis, of wel een zoogdier is.

Men weet werkelijk niet, wat men van talrijke verhalen op dit gebied moet denken. Men oordeele:

Inlanders daar in de buurt weten te vertellen, dat er op Noesa Kenbangan een zeer gevaarlijke slang voorkomt, „met hertenhorens". Ik ben geneigd dit, evenals de verhalen van slangen, die „met de tong steken", geheel en al als mythisch te beschouwen.

Eenigszins twijfelachtig zijn echter m. i. reeds „slangen met twee koppen", vermits ik betrouwbare Europeanen ken, die zulke beesten bepaald hebben gezien. Zijn dat wellicht niets dan misvormingen?

Wat te denken van de oeler totok, die „hoewel van geringe lengte, op den mensch afkomt en onmiddellijk attakeert — een beest dat zóó giftig is, dat men, gebeten zijnde, op de plaats zelve dadelijk dood neervalt?" Onbekend en onwaarschijnlijk — zou men zoo zeggen. Toch zijn er Europeanen, die uit eigen aanschouwing getuigen, dat een paar Inlanders, in hetzelfde kreupelbosch en door den beet van dezelfde slang, het leven moesten laten.

Nog in boeken, die niet meer dan ééne eeuw oud zijn, vindt men onzen tokèh als een „uiterst giftig beest" beschreven. Wij allen weten, dat dit pure onzin is. Vaak ziet men Inlanders ten opzichte van hagedissen, als kameloens, den kleinen draak, enz., een houding aannemen, als moest men zulke dieren wantrouwen. Berust dat wellicht op onbewuste overlevering, en moet men daaruit opmaken, dat er eertijds werkelijk giftige hagedissen op Java waren?

Het volgende is wel frappant, en inderdaad nadere wetenschappelijke opheldering waard. Een kennis van mij administreerde, ruim dertig jaren geleden, een landelijke onderneming op het eiland Ceram. Verscheidene van zijne werklieden zijn toen door de oeler boleh kaki ampat gebeten, en nimmer is het gelukt, een dier menschen van den dood te redden, vóór men het juiste geneesmiddel kende. Naar de beschrijving moet dit een dier zijn met een „lang, slangvormig lichaam", doch „voorzien van vier erg kleine pooten" — waaruit men zou opmaken dat het veeleer een hagedis is geweest. De natuurlijke historie weet van geen giftige hagedis, met uitzondering slechts van één enkele soort, die in Mexico in holen leeft, en die een van de allergevaarlijkste beesten is, die men op onze aarde vindt.

Moet men nu aannemen, dat op Ceram een tweede uiterst gevaarlijke soort gifthagedis voorkomt? Mijn zegsman, die nog in leven is, is een beschaafd en betrouwbaar man, en aan een mystificatie van zijn kant is in het geheel niet te denken.

kwam ons belangrijk voor, en daarom brachten wij het berichtje onder de aandacht der lezers van het Kol. Weekblad. Wat de slotalinea betreft, wij geven het Jhr. de Kock toe, het ware misschien beter geweest die weg te laten.

In elk geval zij hem onzen dank gebracht voor zijn betoonde belangstelling. (Red. Kol. W.bl.)

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

De wonderen der wereld.

De eerste afl. van een veelbelovend werk, getiteld: „De wonderen der wereld. Kunstwerken der natuur en der menschheid zooals zij thans bestaan, verzameld uit alle deelen der wereld. Beschreven door bekende wereldreizigers en voor Nederland bewerkt door Mr. G. Keller", bevat o.m. eenige afbeeldingen van den Boro-Boedoer met een paar bladzijden toepasselijken tekst. Het geheele werk zal in ongeveer 24 afleveringen compleet zijn en wordt uitgegeven door A. W. Sijthoff te Leiden.

Katoen-cultuur in Oost-Indië.

Mededeeling No. 14 van het Dep. van Landbouw bestaat uit een verhandeling van den heer D. J. G. van Setten, tijdelijk ambtenaar voor de katoencultuur in Palembang, getiteld: Eenige gegevens voor de katoencultuur in Nederlandsch Oost-Indië. (Batavia, G. Kolff & Co.)

Het werk is in een zevental hoofdstukken verdeeld, welke achtereenvolgens behandelen: kort overzicht der cultuur over de geheele aarde; mededeelingen omtrent uitgebreidheid, handel en economische beteekenis der cultuur in Indië; soorten van den katoenheester; cultuur; ziekten en plagen; het ontpitten en balen van katoen; proefnemingen en kostenberekening. Aan het slot bovendien een gekleurde grafische voorstelling, een statistiek bevattende van katoenuitvoer in Ned.-Indië gedurende de jaren 1905—1909.

Ongetwijfeld zal hij, die zich op de katoencultuur in onze koloniën wil gaan toeleggen, een uitstekende handleiding vinden in dit boek.

Sumatra's Westkust.

Het Weekblad „Buiten" van 5 April bevat onder het opschrift: „Van Sumatra's Westkust", het begin eener beschouwing over land en volk, waarbij de schrijver uitvoerig stilstaat bij het matriarchaat (opname van de kinderen in den stam van de moeder), welke eigenaardige instelling thans nog bij de Minangkabauers in zwang is. Eenige bijzonder goed geslaagde foto's zijn opgenomen in den tekst; vooral de afbeeldingen van een huis uit de Bovenlanden en een rapatzaal in Batipoeh, zijn fraai.

Indisch Militair Tijdschrift.

Inhoud van No. 3: Slivnitza, door D. Merens (vervolg). — Eenige denkbeelden omtrent de verstrekking van kleeding en uitrusting aan den soldaat, in verband met de bepalingen van het nieuwe tarief '24. — Beschouwingen over geweertoestelletjes tot het beletten of het tegengaan van het te hoog schieten op het gevechtsveld, door J. J. Riel. — Hoe moeten wij met modern geschut bij de bereden artillerie schieten? door F. L. H. Dessauvagie. — Wielrijders-strijders, door A. R. F. van der Mark. — Bestaan er gegronde redenen om het smalworden van het been onder het haakbeentje bij de beoordeeling van paarden als een fout te beschouwen? door J. van Slooten. — Losse aanteekeningen over het beleg van Baroepoe. — Bataljonsgeschut in de toekomst (vervolg). — Schijnmitrailleurs voor het Indische leger. — Verhoogde soldij voor scherpschutters.

Tijdschrift voor Economische Geographie.

De April-afl. bevat een tweetal opstellen waarop dezerzijds de aandacht wordt gevestigd:

1. Een verhandeling van den heer P. Beesink over: Handel in teakhout, in het bijzonder van Nederland, waaruit o.m. blijkt, welk een belangrijke plaats door Java wordt ingenomen als teak (of djati) hout leverend land. Bemoedigend klinkt de uitspraak van den deskundigen schrijver, dat de uitvoer uit Britsch-Indië sterk afneemt; dat de uitvoer van Siam niet toeneemt, doch vermoedelijk zal afnemen, terwijl de uitvoer uit Java voorloopig stationair blijft (omdat de eischen, die de Europeesche markt stelt, zeer hoog zijn).

2. Het vervolg der beschouwingen van den heer T. J. Bezemer over: „De Economie van de Javaansche dessa"; aan de hand der verslagen van de Mindere Welvaart-Commissie en andere bronnen geeft de schr. thans een overzicht van den inlandschen landbouw. Een volgend (tevens slot-) artikel zal de zgn. „nevenbedrijven" van den inlander behandelen.

Het gehalte der Javaansche Christenen.

Het 1e stuk van deel 55 (1911) der Mededeelingen vanwege het Ned. Zendelinggenootschap bevat een zeer lezenswaardig artikel van D. Crommelin, getiteld: „Een en ander over het gehalte der Javaansche Christenen."

Het is regel, zegt de schr., dat, vooral in de Indische dagbladpers, een ongunstig oordeel over de Javaansche Christenen wordt geveld; telkens worden zij als lui, verwaand, onbetrouwbaar en vooral ook als huichelaars gekwalificeerd. Daaraan hindert de schr. zich, omdat z. i. het aantal Europeanen, dat kan zeggen de Jav. Christenen werkelijk te kennen, uiterst gering is, waarvan de oorzaak voor de hand ligt: ten eerste vormen de Christenen nog een zeer geringe minderheid onder hunne Mohammedaansche landgenooten, en wonen voor het overgroote deel in het binnenland; terwijl de weinigen, die men in de steden in dienstbetrekking aantreft, dikwijls ook niet van de besten zijn.

We kunnen den heer C. in zijn uitvoerig betoog om een gunstiger algemeene opinie omtrent de Jav. Chr. te vestigen (ofschoon hij niet schroomt om ook op hun gebreken te wijzen), niet volgen; toch willen we één zijner argumenten hier laten volgen waarbij hij de vraag stelt: Staat het leven der Europeesche Christenen, als geheel beschouwd, zooveel hooger dan dat der Javaansche? Immers, in Europa rekent men, bij beschouwingen over de Christengemeente, feitelijk alleen met het belangstellend, kerksche deel daarvan (en ook met de armlastigen). De breede schare echter, die zich vooral in de steden, aan alle kerkelijk verband en opzicht onttrekt, ook

---

Zeer merkwaardig is het middel, dat door een ouden Arabier, die toevallig naar Ceram kwam, werd aanbevolen, n.l. het inwrijven en beplakken der beetwonden met kippendrek. En ziet — nadat dit middel werd toegepast, is daar nooit meer een koeli aan den beet van het mysterieuse beest gestorven! Misschien door de ammonia in de kippen-excrementen?

Van slangen op Java, die een luid en tot op verren afstand hoorbaar geratel maken, heeft men stellig nooit gehoord. Toch bestaan zulke slangen, en ze zijn niet eens zeldzaam; op mijn erf is er bijv. onlangs één gedood. Het is een fraaie, groene boomslang van middelbare grootte; het geluid doet denken aan dat van castagnetten, of van een nijdig kloppen aan de deur. 's Avonds en 's nachts schrok ik van het onverklaarbare en bij regelmatige tusschenpoozen wederkeerende geklop dat uit het dak van de bijgebouwen scheen te komen, en dat eerst verstomde, nadat de muzikant — de evenbedoelde slang op een boom daarnaast — gevangen was.

Al is het niet van de „officiëele", dan wemelt toch de zee rondom onze kusten van „gewone" zeeslangen; althans ikzelf heb er heel wat gezien, groote en kleine; de kleur schijnt bij alle vuil- of groenzwart te zijn. Zeer venijnig is daaronder de oeler lempeh, die heel wat slachtoffers maakt onder de strandbewoners en visschers van Java. Laatstgenoemden achten het gevaar nauwelijks; zien ze bij het ophalen een of meer van die giftslangen in hun net, dan vinden ze het veel te tijdroovend die te dooden; ze trekken de beesten, met een forschen greep bij den staart, uit het net, en wippen ze vlug in het water terug. Beweerd wordt — en dit is opmerkelijk — dat de giftslangen niet, of niet ernstig kunnen bijten, zoolang hun kop onder water blijft.

Komen we nu tot de visschen, dan behoeven we slechts de vangst van een visscherspRauw na te gaan, om te zien, met welke grillige vormen en kleuren de natuur onze zee-fauna heeft bedacht.

Het sierlijke zeepaardje komt niet zelden voor, evenals de zeestier, die met zijn vierkante gedaante en de lange, spitse horens aan de voor- en achterzijde van het lichaam een grotesk gezicht oplevert. Ook de zee-egels, die zich op het droge opblazen, en dan een met stekels bezetten, nagenoeg hollen bol vormen, krijgt men dikwijls te zien.

Minder is dat het geval met de kleine, in iriskleuren schitterende vischjes, die men in de watergeulen tusschen de rotsen van Java's Zuidkust in groote menigte ziet rondzwemmen. Deze diertjes vertoonen ongemeen prachtige, zijachtige glanskleuren, als blauw, groen, oranje, hier en daar in goudkleur overgaande, en bij sommige schitterend in al de kleuren van den regenboog.

Daar, waar het strand drassig is, zooals veelal aan de mondingen der rivieren, leeft de ikan klotok, een der merkwaardigste beesten, die de natuurlijke historie kent. Men zou dezen visch een tweeslachtig dier kunnen noemen, daar hij ten deele de kenmerken heeft van een reptiel. Hij heeft zoowel longen als kieuwen, en vertoeft liever op en in de modder dan in het water; hij zwemt log en onbeholpen, loopt en springt daarentegen als een kikkert waarmee hij ook uiterlijk veel overeenkomt; hier en daar klimt hij zelfs op het struikgewas, dat in de modder groeit. Bij duizenden liggen ze daar op de modder; nadert men, dan springen ze niet in het water, doch wel ieder in het cylindrische gat, de woning, die zij zich in de modder hebben geboord.

al is men nog als lid der gemeente ingeschreven, kan niet worden medegerekend. In de Zendingsgemeenten daarentegen heeft men te doen met nagenoeg alle Christenen, belangstellend of onverschillig; allen worden nagegaan en bezocht; allen laten hunne kinderen doopen, bijna alle volwassenen blijven ook, zij het ook door het nakomen van uitwendige verplichtingen alleen, met de gemeente in verband.

En wanneer men dit in het oog houdt, valt voorzeker de grond voor vele dier ongunstige vergelijkingen weg. Immers, zijn in Europa alle grootere of kleinere boosdoeners ook Christenen (in den officieelen zin), wel is waar, zeker niet van de besten, maar hier op Java voorwaar ook niet.

In de tweede plaats moeten wij, vooral ook met het oog op de geestelijke zijde der quaestie, vragen: Mogen wij ons Christendom van 18 eeuwen als maatstaf gebruiken bij het beoordeelen van het Javaansche Christendom van hoogstens 16 decenniën?

Bovengenoemd Stuk der Mededeelingen bevat nog o.m. de volgende bijdragen: Van dag tot dag op een reis naar de landschappen Napoe, Besoa en Bada, door P. Schuijt. — Prolegomena van Protestantsche Zendingswetenschap, door Dr. F. E. Daubanton.— Gustav Warneck (levensbeschrijving), door Joh. Rauws. — Die Niederländische Missionsschule. Referat, von J. W. Gunning.

Staatsspoorwegen in Zuid-Sumatra.

Aan de hand van de Java-Bode deelden wij eenige weken geleden het een en ander mede omtrent het Rapport nopens den aanleg van Staatsspoorwegen in Zuid-Sumatra, samengesteld door den hoofdingenieur J. F. P. Richter. Thans is dit Rapport ook hier te lande verkrijgbaar gesteld (bij de Firma Martinus Nijhoff te 's-Hage).

Het werk is in drie gedeelten gesplitst; het eerste deel, van vele kaarten en fraaie illustraties voorzien, geeft, blijkens achtervolgende inhoudsopgave, veel meer dan uit den titel zou zijn af te leiden; achtereenvolgens wordt er in behandeld: I. Geschiedkundig overzicht der spoorwegplannen; II. Administratieve indeeling en eenige aanteekeningen betreffende belasting, heerendiensten, rechtspraak en godsdienst; III. Beknopt topografisch overzicht enz.; IV. De hedendaagsche economische toestand, bevolking, landbouw, verkeerswegen, post en telegrafie, enz.; V. Voorontwerp van een spoorweg Telok-Betong—Palembang, met zijtak Praboemoelih—Moeara-Enim. Het tweede deel bevat Bijlagen; het derde uitsluitend kaarten.

We vestigen in dit verband nog de aandacht op de in brochure-vorm (als overdruk van „De Indische Mercuur") uitgegeven voordracht (met discussie) van den heer F. H. A. Steens Zijnen, over: De uitbreiding van het spoorwegnet op Sumatra.

Tijdschrift van het Binnenlandsch Bestuur.

Behalve een Voorwoord van den nieuw opgetreden redacteur, den heer H. Th. Kal, die in de plaats is gekomen van resident Overduyn, bevat de 1e aflevering van deel 40 van het Tijdschrift voor het Binnenl. Bestuur een uitvoerig en nog voort te zetten opstel van den inspecteur voor de landelijke inkomsten en verplichte diensten F. P. Sollewijn Gelpke over: De Landrente-belasting-werkzaamheden. Voorts een critiek op de lezing van den heer Moresco, indertijd in eene Vergadering van het Indisch Genootschap gehouden, waarin de heer M. de wenschelijkheid besprak der vereeniging van bestuurders en rechterscorpsen in Indië. Den criticus, P. J. F. van Heutsz, heeft de lezing van den heer M. niet voldaan; hij trachtte „onder een vloed van woorden, vragenderwijze geuite denkbeelden, zijn onkunde op het bestuurs- en rechtsgebied der practijk te verbergen." Vriendelijk voegt de heer v. H. daaraan o.m. nog toe: „Hij (dat is de inleider) heeft behoord en — behoort er blijkbaar in zijn hart nog toe — tot het bureau der spitsvondigheden, dat men Algemeene Secretarie noemt, en dat zich in den loop der tijden van contrôle-bureau, waartoe het bestemd is, heeft aangematigd de rol van centraal Regeerings- en bestuursbureau, wat het niet is en niet mag zijn." Behalve deze en andere persoonlijkheden, die met de zaak zelf o. i. weinig hebben uit te staan, treedt de heer v. H. ook in zakelijke beschouwingen waarom hij eene vereeniging, als door den heer M. bedoeld, niet kan aanbevelen, en om practische redenen onuitvoerbaar acht.

Het slot van de afl. bevat den tekst van eenige emigratiebepalingen in het buitenland (te weten Frankrijk en Duitschland).

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 16, behalve de reeds hooger genoemde voordracht van den heer Steens Zijnen: De cultuur van Hevea in den Staat Selangor, door E. Leplae (vervolg, met vele afbeeldingen). — Vezelcongres te Soerabaja. Literatuurberichten, bewerkt onder toezicht van Dr. J. Dekker (vervolg). — Ziekten van de ananasplant, door H. C. Prinsen Geerligs. — The prevention of malaria in the federated Malay States, door Dr. C. H. L. Baelde. — Mededeelingen van het Deli-Proefstation te Medan. Referaat, door P. Hondius Jzn. — Kon. Magn. en Meteorol. Observatorium te Batavia. — De importhandel op Java. — Gevolgen van de pest voor handel en scheepvaart van China. — Kultuurberichten. (Robusta-koffie. — Ceara-rubber. — Katoenkultuur in de Buitenbezittingen, enz.) — Kleine mededeelingen. — Financieele berichten en verslagen. — Enz.

Weekblad voor Indië.

Met betrekking op Indië bevat No. 48 van het Weekblad van Indië enkele bijdragen, n.l.: J. Homan van der Heide, de nieuwe directeur van B. O. W., door M. van Geuns (met portret). — Indische penkrassen, door Ofoei. — Langs den evenaar. II. Van curieuse beesten in Indië (zie feuilleton in vorig en dit Nr. van het Kol. Weekblad). — In het Bijblad voor Dames schrijft de heer Zaalberg over de vereeniging Kindervacantie-kolonie te Batavia, welke vereeniging, naar het schijnt, weinig bekend is.

***

Ten slotte zij nog gewezen op de volgende publicatiën:

Het **Missiewerk op Sumatra** door pastoor P. A. Kortenhorst (Katholieke Missiën, April 1911). Een interessant artikel, waarin behalve over het werk der Katholieke Zending, ook op ander gebied van Sumatra verteld wordt.

De ikan klotok, die goed moet smaken, wordt door de Inlanders met graagte gegeten, hoewel zijn gebruik bij hen, die daaraan niet gewend zijn, verschijnselen van vergiftiging teweegbrengt. Ik zag onlangs zulk een geval bij een Europeesche dame, die twee van die vischjes had gegeten: binnen korten tijd vertoonde zich een roode uitslag op gezicht en armen vergezeld van duizeligheid en een lichte koorts. De ongesteldheid duurde verscheiden uren.

Hoe hooger een dier-klasse staat, des te zeldzamer zal men — dit spreekt — iets ongewoons daarbij kunnen opmerken. Desniettemin vindt men zelfs bij zoogdieren bijzonderheden, die aan het groote publiek niet bekend zijn.

Wie weet bijv., dat er van onze kleine vleermuis (k a m p r e t) heele kolonies voorkomen, waarvan elk diertje is voorzien van een ongeveer 7 c.M. lange rattestaart? Ik zag zulke kolonies te Bandoeng en denk, dat die ook elders voorkomen, hoewel in natuurkundige handboeken over dit verschijnsel niets staat te lezen. Denkt men de vleugels weg, dan meent men een rat voor zich te hebben — het bewijs voor den naam, luidens welken wij hier met gevleugelde muizen te doen hebben. Vormen deze staart-vleermuizen wellicht een afzonderlijke specie? De Inlanders hebben er geen aparten naam voor.

Zoowel onze grijze als onze z w a r t e apen leven in benden, die het vijftig- à honderdtal zelden te boven gaan, en waarbij men gedecideerd een koning of opperhoofd kan opmerken, zooals bijv. te Wendi duidelijk is te zien. Bij de zwarte apen (Javaansch „boedeng", Soendaneesch: „loetoeng") is het wel merkwaardig, dat de koning in vele gevallen — namelijk indien zulk een exemplaar bij den stam voorkomt — een rood beest is. Zulke exemplaren zijn vermoedelijk albino's en het is opvallend, dat juist zij, die uit den aard der zaak niet door lichaamskracht boven de normale dieren uitmunten, de hoogste plaats in hun stam innemen.

De Javaansche legende spreekt van reuzen, orang boeto genaamd. De tegen dezen geleverde veldslagen en de daarop gevolgde vernietiging van dit reuzenvolk door de Javanen, wordt in de wajangs vertoond en bezongen. Die slachting moet in de huidige residentie Kediri hebben plaats gevonden, en men zou het verhaal ongetwijfeld als een mythe beschouwen, wanneer niet juist daar ter plaatse de onwederlegbare bewijzen te vinden waren voor de waarheid van het verhaal.

Aan de Zuidkust van genoemde residentie, en ook landinwaarts, in grotten en kuilen, kan men nog heden hoopen vinden van beenderen en schedels die van wezens afkomstig zijn van bovenmenschelijke grootte. Er moeten schedels bij zijn, ruim tweemaal zoo groot als die van een normalen mensch. Het is niet zoo heel gemakkelijk, op die plaatsen te komen, en moeilijker is het nog, iets van die overblijfselen weg te voeren, vermits de inlanders daar een afschuw voor hebben, en van dat weghalen onheil verwachten. Toch hebben enkele natuuronderzoekers een paar kisten vol skeletdeelen weten te bemachtigen, en men moet hier, volgens hen, met p r a c h i s t o r i s c h e m e n s c h - a p e n te doen hebben. Intusschen heb ik hierover in onze periodieken nooit iets gelezen. Het is mogelijk, dat in vakbladen mededeelingen over deze reuzen-apen te vinden zijn, maar ik acht deze zaak, ook voor leeken, belangwekkend genoeg, om er iets naders van te willen hooren.

W.

Indisch Genootschap. Vergadering van 21 Maart 1911. Het middelbaar onderwijs in Nederlandsch-Indië. Voordracht (met discussie), door dr. H. D. Tjeenk Willink.

Die Compagnie van Ostende und ihr Streit mit der Holländisch-Ostindischen Kompagnie, von dr. E. Jacobi. (Zeitschrift für Kolonialpolitiek Kolonialrecht, und Kolonialwirtschaft, April 1911.)

De desinfectie van de huid (slot), door A. L. Schenk. — Inwendige toediening van calciumverbindingen bij gebrekkig stollingsvermogen van het bloed (slot). — Over nuttige mikro-organismen, door dr. J. de Haan. — Is (wettelijke vaccinatie- en revaccinatiedwang noodzakelijk, gewenscht en mogelijk? door Wuller. (**Tijdschrift voor Inl. Geneeskundigen**, 18e jaarg. 1910, Nos. 7—10, gepubliceerd in 1911).

Vezel-congres met tentoonstelling te Soerabaja. Door het Nederlandsch-Indisch Landbouw-Syndicaat is een geïllustreerde brochure uitgegeven, waarin een opgave van alle comité-leden, programma's en andere gegevens met betrekking op het Congres en tentoonstelling ten dienste van de bereiding van vezelstoffen, te houden in de maanden Juli en Augustus a.s. te Soerabaja.

Leeszaal HEULSTRAAT 17.
DEN HAAG.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9 uur tot 6 uur 's namiddags.

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bataviaasch Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra Courant, De Surinamer Courant, Soerabajasch Handelsblad, Nieuwe Soer. Crt., Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door recht, De stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Indologenblad, De Banier, Neerlandia, Jong-Indië, De Boodschapper, Revue économique, Indische gids, Weekblad voor den handeldrijvenden en industriëelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Sociaal Weekblad, Ned. Zendingsbode, Maandbericht van het Ned. Zendeling-genootschap, Indisch genootschap, Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien.

Vereeniging „Moederland en Koloniën" Jaarverslag en Voordracht van den heer W. J. M. Michielsen.

Le contract de Travail dans les colonies asiatiques, par E. Moresco.

Picturesque Java, uitgegeven door het Toeristenbureau te Weltevreden (Batavia).

En tal van andere brochures, jaarverslagen, enz.

Vervolg opgave van bladen en tijdschriften welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal, Laan v. Meerdervoort 195, Den Haag, die dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur vóór- tot 6 uur namiddags.

Het Bat. Nieuwsblad t/m 29 Maart '11; De Locomotief t/m 28 idem; Het Soer. Handelsblad t/m 28 idem; De Sumatrapost t/m 29 Maart '11; De Sumatrabode t/m 31 idem; Tjahaja Sumatra t/m 30 idem; Ned.-Ind. Effectenblad Nos. 24 en 25; De Indische Mercuur No. 17; De Banier No. 12; Handelsberichten v/h Min. v. Landbouw; Moederland en Koloniën, afl. IV; „Verbeterd inlandsch onderwijs", door den heer R. Soetan Casajangan S. p.; Bandera Wolanda No. 76; Hollandsch Zuid-Afrika No. 10; Vrede door Recht No. 4; Witte Kruisblad No. 8; Reizen en Trekken No. 11.

MEDEDEELINGEN.

Van de Afdeeling 's-Gravenhage:

Den leden wordt kennis gegeven, dat het inlichtingsbureau en de leeszaal gesloten zullen zijn van 29 April tot en met 20 Mei a.s. en zulks met het oog op de verhuizing van Laan van Meerderv. 195 naar 187.

Voor inlichtingen kan men zich schriftelijk wenden tot den algemeenen secretaris, den heer G. C. A. de Witt Reinkenstraat 56.

HET BESTUUR.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging:

In de Hoofdbestuursvergadering van Zaterdag 15 April 1911, is de plaats en de dag van de voorgeschreven a.s. JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING vastgesteld te 's Gravenhage op Zaterdag 8 Juli 1911, des nam. ten 2½ u.

Onder dagteekening van 13 Maart 1911, is door het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging het navolgende verzoekschrift ingediend:

Aan Zijne Excellentie den Minister van Koloniën.

Geeft met verschuldigden eerbied te kennen M. B. Rost van Tonningen, voorzitter, E. van Assen, secretaris, en A. A. C. Harting, penningmeester van de Vereeniging „Oost en West", gevestigd te 's-Gravenhage en deze wettig vertegenwoordigende, ingevolge Artikel 8 van de bij Koninklijk Besluit van 28 Februari 1903, No. 8, gewijzigd bij de Koninklijke besluiten van 24 Maart en 15 Augustus 1910 Nos. 25 en 28 vastgestelde Statuten.

dat, sedert de aangevangen en geleidelijk voortschrijdende invoering van de commercieele boekhouding bij de verschillende bestuurstakken in Ned.-Indië, bij de ambtenaren de behoefte is ontstaan zich op de kennis der dubbele boekhouding toe te leggen;

dat velen dier ambtenaren, tijdens hun verblijf met verlof in Europa, de gelegenheid, die de vrije tijd hun biedt, te baat nemen om dit vak grondig te bestudeeren;

dat zij echter de gelegenheid missen van den omvang hunner verkregen kennis te doen blijken door het afleggen van een examen in dat vak, ten einde daarin een diploma te verwerven;

dat wel is waar ter verkrijging van zoodanig getuigschrift twee examens in Nederland in aanmerking komen, n.l. die, welke worden uitgeschreven door de „Vereeniging van leeraren in het boekhouden" en door de Vereeniging „Mercurius", maar dat die examens, behalve het boekhouden, ook het handelsrekenen en het handelsrecht omvatten, welke laatste twee vakken voor den ambtenaar van weinig of geen nut zijn, weshalve het verloren tijd zou zijn zich daarop toe te leggen;

dat de instelling van een commissie van deskundigen die zich periodiek belast met het afnemen van examen, uitsluitend in het boekhouden en wier diploma voor de Regeering volwaardig is, voor de ambtenaren van groot belang zou zijn;

dat die commissie zitting zou moeten houden te 's-Gravenhage, alwaar de meeste ambtenaren hun verlof doorbrengen;

dat de onkosten, verbonden aan de werkzaamheden dier commissie, volgens bekomen inlichting, gaarne door de ambtenaren die zich aan het examen onderwerpen, zouden worden gedragen;

dat de vergoeding dier kosten zou kunnen geschieden in den vorm van een voor den aanvang van het examen te storten som;

dat requestrante Uwer Excellentie eerbiedig in overweging geeft de behartiging van de belangen der Ned.-Indische ambtenaren met verlof in Nederland zoover te willen doen uitstrekken, dat eene in te stellen commissie, die periodiek — bijv. twee malen 's jaars — zitting houdt, reeds in den aanvang van de maand Mei a.s. haar eerste examen afneemt, opdat de ambtenaren, die in het voorjaar naar Indië moeten terugkeeren, alsnog in de gelegenheid worden gesteld bedoeld examen af te leggen.

't Welk doende enz.,

's-Gravenhage, 13 Maart 1911.

(w. g.) M. B. ROST VAN TONNINGEN, Voorz.
(w. g.) E. VAN ASSEN, Secr.
(w. g.) A. A. C. HARTING, Penningm.

Bij brief van den Minister van Koloniën van 3 April 1911, no. 13, Afd. D, werd te kennen gegeven, dat onderwerpelijk het gevoelen van den Gouv.-Generaal van Ned.-Indië wordt ingewonnen.

CONCEPT-NOTULEN

der Hoofdbestuursvergadering, gehouden op Zaterdag 15 April 1911, des namiddags ten 2½ ure, Heulstraat 17 te 's-Gravenhage.

Volgens de presentielijst zijn aanwezig de navolgende leden: M. B. Rost van Tonningen, voorzitter; E. van Assen, secretaris; A. A. C. Harting, penningmeester; Th. Almerood (Amsterdam); T. Gerdes Oosterbeek (Apeldoorn); J. H. Calmeyer (Apeldoorn); L. A. H. Lamie (Arnhem); J. C. v. Reyn (Breda); Mevrouw M. ten Bosch—Bosscher (Den Haag); Prof. Mr. J. E. Heeres (Leiden); F. E. Luitjes (Nijmegen); Mevrouw J. E. v. Oeveren—v. Schaik (Utrecht); Th. J. A. van Zijll de Jong (Zutphen).

De afdeeling Rotterdam had zich doen verontschuldigen, terwijl de onder-voorzitter, de heer A. B. J. Prakken (Den Haag) en Mr. H. Smeenge (Amsterdam) afwezig waren.

I. De voorzitter opent de vergadering en vraagt of de notulen der vorige vergadering, welke zijn opgenomen in het Koloniaal Weekblad van 1 Dec. 1910 No. 48, en waarvan de leden reeds kennis hebben genomen, nog aanleiding geven tot het houden van besprekingen of tot het maken van opmerkingen.

Aangezien niemand ten deze het woord verlangt, worden ze goedgekeurd en bekrachtigd.

II. Dezelfde vraagt wordt ook gedaan met betrekking tot het verslag der Vereeniging over het jaar 1910, voorkomende in de Koloniale Weekbladen van dit jaar, Nos. 5, 6, 8 en 11 en tot het

III. Verslag der Studie-Commissie over het jaar 1910, voorkomende in het Kol. Weekblad van 23 Februari 1911, No. 8.

Aangezien deze verslagen geen aanleiding geven tot opmerkingen, worden ze goedgekeurd, terwijl ze, vergezeld van het verslag over het jaar 1910 van het Informatie-bureau, in de aanstaande Jaarlijksche Algemeene Vergadering zullen worden voorgebracht.

IV. De penningmeester, de heer Harting, deelt — onder overlegging van de nominatieve staten van ontvangsten en uitgaven — ten aanzien van de door hem opgemaakte rekening en verantwoording over het jaar 1910 mede, dat de heer Fokker, op verzoek van het Dagelijksch Bestuur, een voorloopig verslag daaromtrent heeft ingediend, waarbij hij verklaart, zich, behoudens eenige opmerkingen, zeer goed met de ingediende rekening en verantwoording te kunnen vereenigen.

Voor zooveel noodig leest de heer Harting den ingekomen brief voor en blijkt daaruit, dat bij een totaal activa en passiva op de balansrekening, het saldo op 31 December 1910 heeft bedragen *f* 1952.75, terwijl een bedrag van *f* 1200.— beschikbaar wordt gehouden ter afbetaling van de leening, oorspronkelijk groot *f* 5000.—.

De vergadering zich hiermede vereenigende, wordt besloten deze administratieve bescheiden ter verificatie te zenden aan de commissie van onderzoek, die daarna in het Koloniaal Weekblad ter kennisname van de leden te plaatsen en op de aanstaande Jaarlijksche Algemeene Vergadering in behandeling te nemen.

De voorzitter grijpt deze gelegenheid aan om hulde te brengen aan den penningmeester voor de uitstekende wijze van zijn beheer, waarmede de vergadering instemt.

Vervolgens leest de voorzitter voor de opgemaakte concept-begrooting voor het jaar 1912.

Daarbij wordt in het bijzonder de aandacht gevestigd op de eerste post der uitgaven, n.l. *f* 1800.— voor het Koloniaal Weekblad. Zulks werd mogelijk geacht, doordien de heer Harting, tengevolge van zijne belangrijke bemoeiingen ter verkrijging van advertenties (van *f* 1200.— in het begin van dit jaar op ruim *f* 3700.— thans), de mogelijkheid in uitzicht heeft gesteld, dat de opbrengst der advertentiën de kosten van uitgaven van ons orgaan zullen dekken, zoodat meer geld aan de redactie zal kunnen worden besteed, hetzij door opname van meer hoofdartikelen of van feuilletons.

In verband met het feit, dat ons orgaan zich op politiek gebied steeds neutraal heeft gehouden, hetgeen zoo blijven moet, zal er voor worden gewaakt, dat de in die artikelen behandelde onderwerpen steeds zuiver objectief zullen blijven.

De heer Van Reyn (Breda) grijpt deze gelegenheid aan er op te wijzen, dat de kosten van adverteeren in het Kol. Weekblad te Breda vrij hoog worden gevonden — *f* 52.— per jaar voor één advertentie per week — en doet daarbij de vraag of die wellicht niet zouden kunnen worden verlaagd.

De voorzitter zegt in dat voorstel moeilijk te kunnen treden. Niet alleen, dat het Koloniaal Weekblad overal, hoewel verspreid, wordt gelezen, hetgeen voor den adverteerder eene voorname zaak moet worden geacht, maar ook zou het in werking brengen van een verlaagd tarief nog dit nadeel tot gevolg hebben, dat het niet medewerkt aan het streven van het Dag. Bestuur om de exploitatiekosten van het blad door de advertentiekosten te doen dekken.

Ons geldelijk belang brengt mede het bestaande tarief te handhaven en geen uitzonderingen te maken, willen wij niet in de waagschaal stellen, hetgeen thans niet zonder moeite is bereikt.

De vergadering vereenigt zich met deze beschouwing en keurt de begrooting goed. Zij zal in het Kol. Weekblad worden geplaatst ter kennisneming van de leden en op de aanstaande Jaarlijksche Algemeene Vergadering worden voorgebracht.

V. De voorziening in de vacatures van 't hoofdbestuur geeft in zooverre aanleiding tot opmerkingen, dat het afdeelingsbestuur te Arnhem slechts één candidaat in stede van twee candidaten heeft voorgesteld, zooals art. 5 van het Huishoudelijk Reglement voorschrijft.

In verband daarmede geeft de heer Lamie (Arnhem) in overweging alsnog op de candidatenlijst te brengen de heer H. J. Bauman, gepensionneerd directeur van financiën in Ned.-Indië, waarmede de vergadering zich vereenigt.

Ook vestigt de voorzitter de aandacht op het feit, dat nog geen voordracht is ingekomen van het afdeelingsbestuur te Leiden voor Prof. Mr. J. E. Heeres, die, tot zijn leedwezen, wegens overdrukke bezigheden, zich niet weder candidaat kan stellen.

Het niet tijdig indienen van de voordracht houdt verband met het feit, dat de heer Heeres eveneens als voorzitter van de Studiecommissie zal aftreden, terwijl, volgens art. 3 van haar reglement, die voorzitter lid van het hoofdbestuur moet zijn.

Het ware dus te overwegen of ten deze verandering in het bestaande voorschrift zou moeten worden gebracht, doch raadzamer werd het geacht, wanneer het hoofdbestuur zich kon aansluiten bij de candidatenlijst, welke de afdeeling Leiden zich voorstelt later in te dienen, in welken tijd het Dag. Bestuur dan tevens, door persoonlijke besprekingen, nader kan beoordeelen, hoe deze aangelegenheid het best kan worden opgelost.

De navolgende personen worden dientengevolge als candidaat-lid van het Hoofdbestuur op de a.s. Jaarlijksche Algemeene Vergadering voorgesteld.

Naam der Afdeeling.	Namen der aftredende leden.	Namen der voorgestelde candidaten (dubbeltallen).
1. Amsterdam.	Th. Almerood.	Th. Almerood. C. de Vries.
2. Apeldoorn.	T. Gerdes Oosterbeek.	T. Gerdes Oosterbeek. J. T. Visser.
3. Arnhem	L. A. H. Lamie.	L. A. Lamie. H. J. Bauman.
4. 's-Hage.	Mevr. M. ten Bosch-Bosscher.	Mevr. M. ten Bosch-Bosscher. Mej. Maarschalk.
	A. B. J. Prakken.	A. B. J. Prakken. L. Th. Schneider.
5. Leiden.	Prof. Mr. J. E. Heeres.	—

Nu het vaststaat, dat Prof. Mr. J. E. Heeres niet alleen als lid van het Hoofdbestuur, doch ook als voorzitter der Studie-commissie zal aftreden, is het den voorzitter een aangename taak den heer Heeres, namens de Vereeniging, dank te zeggen voor de uitstekende wijze, waarop de Studie-commissie heeft gewerkt en voor al hetgeen hij in het belang der Vereeniging en van de Indische jongelieden heeft verricht.

De vergadering zich hiermede vereenigende, verzoekt den heer Heeres dien dank te willen aanvaarden en dien tevens te willen overbrengen aan de leden der Studie-commissie.

Prof. Heeres, den dank aanvaardende en bereid dien over te brengen aan de leden der Studie-commissie, vraagt of de nieuw opgerichte Studenten-afdeeling te Leiden niet in de Vergadering van het Hoofdbestuur moet zijn vertegenwoordigd, waarop de Voorzitter te kennen geeft, dat, in verband met het feit, dat die afdeeling opgericht is op den voet van de andere afdeelingen, aan het bestuur der Studenten-afdeeling zal worden gevraagd de statuten en het huishoudelijk reglement aan het Hoofdbestuur in te dienen en zich te doen vertegenwoordigen op de Hoofdbestuursvergaderingen en op de a.s. Jaarlijksche Algemeene Vergadering.

Op het voorbeeld van de Studenten-afdeeling te Leiden, zou wellicht ook een werkzame afdeeling kunnen worden gevormd door de cadetten van de Koninklijke Militaire Academie te Breda, en ware dit denkbeeld door het Hoofdbestuur nader te overwegen.

VI. Bij brief van 5 Maart 1911 wees het afdeelingsbestuur te Leiden op het feit, dat, tengevolge van de oprichting der Studenten-afdeeling te Leiden eene wijziging noodig werd geacht in de tweede alinea van art. 5 van het Huishoudelijk Reglement, luidende als volgt:

„Zoo mogelijk zullen minstens 2 dier leden (be-„stuursleden-studenten) studenten zijn, studeerende „aan de Leidsche Universiteit",

en dat in de Algemeene Vergadering dier afdeeling van 28 Februari 1911 was besloten die alinea geheel te doen vervallen.

Aangezien, in verband met artikel 12 der Statuten, die verandering de instemming van het Hoofdbestuur noodig heeft, werd die bij gemeld schrijven gevraagd.

Niemand ten deze het woord verlangende, wordt gevraagde instemming verleend, waarvan aan het Afdeelingsbestuur kennis zal worden gegeven.

VII. Ten gevolge van het overlijden van den heer J. G. Martens, is een vacature als plaatsvervangend lid in de Commissie van Onderzoek der Rekening en Verantwoording der Vereeniging ontstaan. Ter vervulling dier vacature wordt de keuze gevestigd op den heer L. Th. Schneider, Oud-Resident te 's-Hage.

Besloten wordt den heer L. Th. Schneider, Juliana van Stolberglaan 68 alhier, te vragen, of hij zich die keuze wil laten welgevallen.

VIII. Met betrekking tot de vaststelling van de plaats en van den dag, waarop de voorgeschreven Jaarlijksche Algemeene Vergadering zal plaats hebben, wordt besloten die samenkomst te doen houden te 's-Gravenhage, op Zaterdag 8 Juli 1911, des namiddags ten 2¼ ure.

IX. De heer Calmeyer (Apeldoorn) vraagt, of de van Regeeringswege toegekende subsidie in het bijzonder gebezigd wordt voor het Informatiebureau, waarop de Voorzitter verklaart, dat dit subsidie oorspronkelijk is aangevraagd en ook verkregen, ten behoeve van het Informatiebureau, doch dat de omstandigheden, hoofdzakelijk van geldelijken aard, destijds er toe hebben geleid, dat die gelden ter beschikking van het Hoofdbestuur werden gesteld en thans ook door dat bestuur worden beheerd.

Het Informatiebureau is van groot nut, waar het door verspreiding op groote schaal van de in het Kol. Weekblad voorkomende bekendmakingen en oproepingen van de zijde der Regeering verstrekt, gemakkelijker inlichtingen kan geven dan wanneer ieder betrekkingzoekende zich tot de autoriteiten om raad en voorlichting zou moeten wenden.

De intrekking van de Regeeringssubsidie zou de opheffing van het Informatiebureau ten gevolge hebben en deze instelling, die, met de uitgifte van hare bekende boekjes over de Staats- en particuliere betrekkingen in onze overzeesche bezittingen, zoo nuttig werkzaam is, tot de geschiedenis doen behooren.

X. De heer Lamie (Arnhem) deelt mede, dat de heer J. Sibenga Mulder, Meerweg 9 te Bussum, te Groningen eene lezing heeft gehouden over het onderwerp: „De vooruitzichten bij de Cultures in Ned.-Indië, voor jongelieden, die de Hoogere Landbouwschool afgeloopen hebben.”

Deze lezing had tot gevolg, dat 4 à 5 jongelieden besloten hebben met den nieuwen Cursus, dus na het a.s. eindexamen van de H. B. S. of gymnasium, naar Wageningen te gaan.

Volgens ontvangen bericht zal deze lezing binnenkort in druk verschijnen, en geeft de heer Lamie thans in overweging om dat werkje onder het bereik te brengen van het Informatiebureau, tot wiens werkkring die brochure zeker zal behooren.

Onder dankbetuiging voor deze mededeeling, zegt de Voorzitter toe deze aangelegenheid bij de Commissie van het Informatiebureau ter sprake te zullen brengen.

XI. In de vergadering van 26 November 1910 drukte de heer Th. J. A. van Zyll de Jong (Zutfen) zijne vrees uit, dat onze Vereeniging door de actie van een kapitaalkrachtige instelling als het K o l o n i a a l I n s t i t u u t in het gedrang zou komen en onze Vereeniging dientengevolge niet vooruit zou gaan.

In verband daarmede kan de Voorzitter thans mededeelen, dat hij zich plaatselijk met den heer J. T. Cremer te Amsterdam, als Voorzitter van het Voorloopig bestuur van het Instituut, in betrekking heeft gesteld en van dezen mocht vernemen, dat de practische en wetenschappelijke organisatie van het K o l o n i a a l I n s t i t u u t zóódanig zal zijn dat van concurreeren met de Vereeniging O o s t e n W e s t geen sprake zal wezen en dat het integendeel in de bedoeling ligt aan de verschillende vereenigingen op Indisch gebied steeds zooveel mogelijk hulp te verleenen, waar die zal worden gevraagd. Een drietal jaren zullen echter zeker nog wel noodig zijn vóórdat het Koloniaal Instituut zich in zijne volle actie zal kunnen ontplooien.

Het laat zich derhalve aanzien dat onze vereeniging en het Koloniaal Instituut zeer goed naast elkander zullen kunnen werken en dat wij op diens medewerking — desgevraagd — mogen rekenen.

XII. Zooals den leden bekend is, werden aan de afdeelingsbesturen, bij brief van 3 Januari 1911, de noodige circulaires toegezonden, welke betrekking hadden op de verhooging van het contributie bedrag van die leden, die nog steeds *f* 1.— of *f* 1.50 per jaar betaalden.

Omtrent de uitkomsten van dien maatregel kan thans worden medegedeeld, dat van de 37 leden, die op 1 Januari 1911 *f* 1.— contributie en van de 909 leden die op dien datum *f* 1.50 contributie betaalden slechts 64 personen aan ons verzoek hebben gevolg gegeven, hetgeen eene vermeerdering van inkomsten heeft gegeven:

a.	voor het Hoofdbest. (12 leden)	*f* 8.50
b.	voor de afd. (52 leden)	„ 33.56
	Totaal	*f* 42.06

Voorts deelt de Voorzitter mede, dat ter verzending gereed ligt eene circulaire, welke aan 600 gegoede personen en lichamen en instellingen, die een gunstige positie in Ned.-Indië innemen, zal worden verzonden en waarin een krachtig beroep wordt gedaan op hunne offervaardigheid, door eene ruime jaarlijksche bijdrage in geld aan onze Vereeniging.

Hoewel de ervaring leert, dat onderwerpelijk geen te groote verwachtingen mogen worden gekoesterd, zoo is toch het doen van eene poging gewettigd en hoopt het Dag. Bestuur dat men in Ned.-Indië iets voor het streven en den arbeid onzer Vereeniging zal voelen.

XIII. Met betrekking tot de instelling van eene Commissie voor het afnemen van het examen in het boekhouden aan Indische ambtenaren met verlof, die daartoe het verzoek doen, deelt de Voorzitter mede, dat, naar aanleiding van het tot ons gericht verzoek in dien zin door eenige Indische ambtenaren met verlof (leden der Vereeniging), door het Dagelijksch Bestuur een rekest (van 13 Maart 1911) aan Zijne Excellentie den Minister van Koloniën is ingediend, daartoe, onder opgave van motieven, strekkende aan dien Departementschef in overweging te geven de behartiging van de belangen der Ned.-Indische ambtenaren met verlof in Nederland zoover te willen doen uitstrekken dat eene in te stellen Commissie, die periodiek — bijv. twee malen 's jaars — zitting houdt, reeds in den aanvang van de maand Mei a.s. haar eerste examen afneemt, opdat de ambtenaren, die in het voorjaar naar Indië moeten terugkeeren alsnog in de gelegenheid worden gesteld bedoeld examen af te leggen.

Het Dag. Bestuur heeft gemeend, dat op die wijze het verzoek dier ambtenaren het best en het meest in hun belang werd opgelost, omdat daardoor aan het uit te reiken diploma officiëele sanctie en zeker aanzien werd gegeven, hetgeen hun ten goede zou komen.

Bij brief van 3 April 1911 No. 13 Afd. D, gaf de Minister van Koloniën, die wel voor het denkbeeld voelde, ons te kunnen, dat onderwerpelijk het gevoelen van den Gouv.-Gen. van Ned.-Indië werd ingewonnen. Deze ambtelijke behandeling van het onderwerp zal natuurlijk eenigen tijd vorderen en zal, in verband daarmede, worden overwogen of het voorshands, als tijdelijke maatregel, geen aanbeveling verdient, om eenige deskundige boekhouders bijeen te roepen en hen uit te noodigen een zeker examen af te nemen aan die ambtenaren, die daarom vragen en aan hen, bij welslagen, een soort van aanbevelingsbewijs uit te reiken.

De vergadering vereenigt zich ten volle hiermede.

XIV. De Voorzitter drukt zijn leedwezen uit dat de afdeeling Zutfen wegens gebrek aan belangstelling, is opgeheven. De voorzitter en de secretaris van het afdeelingsbestuur waren van oordeel, dat onze instelling te Zutfen geen levensvatbaarheid had.

Dit is zeker te betreuren, doch om die reden behoefde, naar de meening van den Voorzitter, de afdeeling nog niet te worden opgeheven zoolang in al. 2 van art. 10 der Statuten is bepaald, dat op plaatsen, waar geen afdeeling bestaat, het Hoofdbestuur eene afdeeling kan oprichten, op verzoek van minstens tien binnen de grenzen der op te richten afdeeling wonende leden der vereeniging.

Voor het Hoofdbestuur was het, tot op zekere hoogte althans, moeilijk in te grijpen, waar het afdeelingsbestuur zich zóó beslist uitliet als het deed en het feit bestaat, dat de Indische families geleidelijk Zutfen verlaten.

De leden der afdeeling Zutfen zijn thans in administratie bij het Hoofdbestuur gebracht, terwijl de heer C. G. Lagerweij als correspondent der Vereeniging aldaar is opgetreden en onze belangen zal behartigen.

Intusschen betuigt de Voorz. den heer Th. J. A. van Zijll de Jong den dank der Vereeniging voor al hetgeen door het voormalig bestuur is verricht, terwijl hij hoopt, dat, als weder eens sprake mocht zijn van de oprichting van eene nieuwe afdeeling te Zutfen, de Vereeniging dan op zijn steun zal mogen blijven rekenen.

XV. Bij brief van 10 April 1911 wendde het afdeelingsbestuur te Nijmegen zich tot het Hoofdbestuur met de mededeeling, dat naar aanleiding van 't verhandelde in het Koloniaal Weekblad van 2 Maart 1911 No. 9 en verdere uitgaven van het Orgaan over het onderwerp „De Militiewet ten nadeele van vele Nederlanders”, het afdeelingsbestuur met den inhoud van het artikel geheel accoord ging en daarom verzocht dit gewichtige punt op deze vergadering ter sprake te brengen.

Het afdeelingsbestuur sprak daarbij de gegronde hoop uit, dat de daartoe gerechtigde personen van het Hoofdbestuur, ter gelegener tijd en ter goeder plaatse, al hun invloed zouden aanwenden om de opheffing van tal van bezwaren voor de Ned.-Ind. jongelieden gedaan te krijgen.

De Voorzitter deelt ten deze mede, dat het Dag. Bestuur reeds krachtig is werkzaam geweest, en dat onderwerpelijk ook voeling is gehouden met de hier ter stede aanwezige vereeniging M o e d e r l a n d en K o l o n i ë n.

Daarbij is de overeenstemming van meening verkregen, dat de Minister van Oorlog in het voorloopige wetsontwerp gegeven had hetgeen gegeven kon worden. Met het oog op de talrijke misbruiken, die er zouden voortvloeien uit eene regeling welke alle jongelieden, die voor betrekkingen in Indië studeeren en zich verbinden na afloop dier studie voor 3 jaren naar Indië te gaan, zou vrijstellen van militieplicht, werd het raadzaam geoordeeld verder geen stappen in de gevraagde richting te doen.

Zal de vereeniging O o s t e n W e s t de positie handhaven, welke zij inneemt dan moeten alleen op goede motieven gegronde voorstellen worden voorgebracht.

XVI. Hiermede de punten, voorkomende op de agenda, afgehandeld zijnde, vraagt de heer Gerdes Oosterbeek (Apeldoorn) of er in het Kol. Weekblad geen kolom beschikbaar kan worden gehouden voor het opnemen van alle aan te bevelen pensions, lichamen, instituten enz., op de verschillende plaatsen in Nederland, in het algemeen van alles wat van belang kan zijn voor Indische families en personen die in Nederland uit de Indiën aankomen. Wel kan men voldoende inlichtingen bij de bureaux van onze vereeniging krijgen, maar de praktijk wijst aan, dat men daarvan dikwerf geen gebruik maakt.

De Voorzitter zou gaarne aan dit denkbeeld de meest mogelijke uitgebreidheid geven en zien dat de vergadering aan de afdeelingsbesturen verzocht eens moeite te willen doen en bij hunne uit Ned.-Indië afkomstige leden trachtten inlichtingen in te winnen omtrent de ervaring, zoowel aangename als onaangename, welke zij bij hunne komst in Nederland hebben opgedaan.

Uit het verkregen materiaal zou dan een boekje samengesteld en uitgegeven kunnen worden, terwijl, onder contrôle van het afdeelingsbestuur, verdere inlichtingen aan belanghebbenden zouden kunnen worden gegeven.

XVII. De heer Lamie (Arnhem) verklaart, dat de Vereeniging „Eigen Hulp” wel bereid is de goederen van de Naaml. Vennootschap „Boeatan” tegen zekere vergoeding, onder te brengen, doch dat geen succes te verwachten is, wanneer de hooge prijzen te 's-Gravenhage nog met verzendingskosten naar Arnhem worden bezwaard.

Wanneer het daarheen kon worden geleid, dat de prijzen van „Boeatan" 20 % minder waren, dan zou de kans van slagen wellicht grooter zijn.

De Voorzitter zegt toe zijne tusschenkomst in deze te verleenen.

XVIII. Mevr. Van Oeveren—Van Schaik (Utr.) vult de mededeeling van den heer Lamie aan, en zegt, dat ook te Utrecht de uitkomsten van den verkoop van voorwerpen afkomstig van „Boeatan" niet gunstig zijn geweest.

In 12 maanden tijds werd van de in depôt gegeven goederen voor slechts ongeveer ƒ 40,— verkocht.

XIX. De heer Almerood (Amsterdam) maakt zich tot tolk van het lid, den heer I. Bremer, Uitgever te Amsterdam, die zich op de jongste aldaar gehouden vergadering bezwaard gevoelde over het feit, dat de exploitatie van Het Kol. Weekblad hem onlangs niet was geschonken, hoewel hij zich voor de verkrijging daarvan veel moeite had gegeven.

De Voorzitter deelt ten deze mede dat, van alle gedane aanbiedingen, die van „Luctor et Emergo" het billijkst was, en dat, zooveel mogelijk, in het belang van een spoedige behandeling van zaken, aan eene plaatselijke drukkerij de voorkeur wordt gegeven.

XX. Ten slotte deelt de Voorzitter aan de Vergadering mede, dat het hem hoogst aangenaam is te kunnen verklaren, dat hij, sedert zijn optreden als Voorzitter der Vereeniging, op de meest aangename wijze samenwerkt met den Secretaris en den Penningmeester van het Hoofdbestuur.

Niet alleen is hij vol lof over de wijze, waarop die beide heeren hunne taak vervullen, maar ook hunne toewijding en ijver zullen de bewondering opwekken van allen, die in de gelegenheid zijn geweest te hebben kunnen waarnemen, hoe zij zich dagelijks met hart en ziel beschikbaar stellen ten behoeve van de Vereeniging.

Blijkens luid applaus stemt de Vergadering met de gebrachte hulde in.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter, onder dankbetuiging aan de leden, de Vergadering.

De Secretaris,
E. VAN ASSEN.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17).

Ter plaatsing als **tijdelijk ingenieur bij den waterstaat** en de **burgerlijke openbare werken in Nederlandsch-Indië**, speciaal voor de irrigatie in de buitenbezittingen, met een verband van vijf jaren, worden civiel-ingenieurs gevraagd.

De aanvangsbezoldiging bedraagt ƒ 400 's mnds., ingaande met de maand volgende op die van benoeming in Indië en met jaarlijksche verhoogingen, bij gebleken ijver en geschiktheid ter beoordeeling van den directeur der burgerlijke openbare werken van ƒ 50 's maands, tot een maximum van ƒ600 's mnds.

Voor elk vol jaar ingenieurspraktijk in Europa of elders zal het aanvangstraktement verhoogd worden met ƒ 25 boven genoemd bedrag van ƒ 400, doch met behoud van het maximum van ƒ 600.

Reis- en verblijfkosten en indemniteiten, zoomede binnenlandsche verloven worden verleend volgens de bepalingen, geldende voor ambtenaren in vasten dienst.

Aan de uitzending is verbonden:

a. vrije overtocht naar Indië en terug als gouvernementspassagier der eerste klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;

b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van ƒ 1500;

c. een voorloopig traktement van ƒ 150 's mnds. ingaande met den dag van inscheping naar Nederl.-Indië.

Ingeval wegens ziekte buitenlandsch verlof noodzakelijk is, bestaat aanspraak op vrije passage naar Europa op denzelfden voet als bij de uitzending en op uitbetaling van drie maanden traktement.

Na afloop van het verband eene gratificatie ten bedrage van drie maanden traktement en, mits binnen één jaar vrije passage naar Europa op bovengenoemden voet.

Bij gebleken buitengewonen ijver en geschiktheid, ter beoordeeling van den directeur der burgerlijke openbare werken, zal gelegenheid worden gegeven, om, voor zoover de formatie zulks toelaat, over te gaan bij het vaste korps ingenieurs van den waterstaat en de burgerlijke openbare werken, met salaris en ancienniteit alsof de betrokken tijdelijke ingenieurs bij aankomst in Indië in het vaste korps waren benoemd tot adspirant-ingenieur; zullende ingeval de overgang na afloop van het vijfjarig verband plaats heeft, de gratificatie ten bedrage van drie maanden traktement eveneens worden uitbetaald.

(Ned. Staatscourant van 21 April 1911 no. 93.)

Voor het middelbaar onderwijs in Nederlandsch-Indië wordt gevraagd een **doctor of doctorandus in de plant- en dierkunde** dan wel in de **aard- en delfstofkunde**.

Aan de uitzending is verbonden:

a. eene gratificatie voor uitrusting ad ƒ 1000;

b. overtocht naar Batavia als gouvernementspassagier der eerste klasse, c. q. ook voor het wettig gezin;

c. een voorloopig traktement van ƒ 150 's mnds. ingaande met den dag van aankomst te Batavia tot den dag waarop het activiteitstraktement, volgens de deswege bestaande bepalingen in Indië, ingaat.

Het traktement bedraagt ƒ 450 's maands, met 3 vierjaarlijksche traktementsverhoogingen, elk van ƒ 100 's maands, zoodat zal worden bereikt een maximum-traktement van ƒ 750 's maands.

De uit te zenden leeraar zal zich schriftelijk moeten verbinden tot teruggave aan 's lands kas van de gelden, welke aan hem en te zijnen behoeve zullen zijn voldaan, zoo wegens gratificatie voor voor uitrusting als wegens overtocht naar Nederlandsch-Indië, bijaldien hij binnen vijf jaren na zijn aankomst op Java, om andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan, uit 's gouvernementsdienst wordt ontslagen of indien hij niet binnen den hem aan te wijzen tijd naar Indië vertrekt.

(Ned. Staatscourant van 21 April 1911 no. 93.)

Candidaat Indische ambtenaren.

De commissie tot voorbereiding van de aanwijzing in 1911 van candidaat-Indische ambtenaren maakt bekend, dat in dit jaar 44 jongelieden kunnen worden aangewezen als candidaat Indisch ambtenaar naar de bepalingen van het Kon. besluit op de Indische bestuursopleiding (Staatsblad 1907 no. 71).

Voor aanwijzing komen slechts in aanmerking, zij die:

I. voldaan hebben aan een der volgende examens:

a. een der examens ter verkrijging van een getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan eene Universiteit, of het examen ter verkrijging van een getuigschrift van bekwaamheid tot de studie aan de Technische Hoogeschool;

b. het eindexamen van hoogere burgerscholen m. vijfjarigen cursus in Nederland of in Ned.-Indië;

c. het examen ter verkrijging van het diploma van landbouwkundige, bedoeld in het laatste lid van art. 57 der wet van 2 Mei 1863 (Staatsblad no. 50) houdende regeling van het middelbaar onderwijs;

d. een eindexamen van het Kon. Instituut voor de marine of van de Kon. Mil. Academie.

II. voor den Indischen dienst physiek geschikt verklaard zijn.

Sollicitanten moeten zich voor 15 Juni schriftelijk met opgaaf van hun adres, bij de commissie aanmelden (adres den secretaris, mr. J. J. Boasson, Fr. Valentijnstraat 161, Den Haag) onder overlegging van:

1. een afschrift van of een uittreksel uit hunne geboorte-akte;
2. een kort relaas van hunne opvoeding en het door hen genoten onderwijs;
3. hunne schoolrapporten over de laatste twee studiejaren;
4. hunne diploma's of getuigschriften, met de hun daarbij uitgereikte cijferlijsten;
5. een door de geneeskundige commissie van het Departement van Koloniën afgegeven bewijs van physieke geschiktheid;
6. eene door de bevoegde autoriteit afgegeven verklaring van goed maatschappelijk gedrag;
7. een bewijs aantoonende welke verplichtingen ten aanzien van den militairen dienst zij nog te vervullen hebben.

Bij hunne aanmelding hebben zij voorts mede te deelen:

1o. dat zij het bewijs willen leveren zich practisch te kunnen bedienen van een of meer der in art. 9, sub c, van voornoemd Koninklijk besluit genoemde talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), met opgaaf van de taal of de talen, welke zij hiertoe kiezen;

2o. of er voor hen vooruitzicht bestaat, dat zij eerst na hunne aanmelding de vereischte diploma's of getuigschriften zullen verkrijgen.

Is dit laatste het geval, dan behooren zij bij of zoo spoedig mogelijk na hunne aanmelding opgaaf te doen van den datum, waarop het op die diploma's of getuigschriften betrekking hebbende examen voor hen zal zijn afgeloopen. Ten einde die afloop zooveel mogelijk te bespoedigen, behooren zij, zoo noodig, te vragen in een der eerste groepen van dat examen ingedeeld te worden.

De aldus verworven diploma's en getuigschriften moeten, met de daarbij uitgereikte cijferlijsten, onmiddellijk aan de commissie worden ingezonden;

3o. of zij voornemens zijn nog aan andere examens dan de sub 2o. bedoelde deel te nemen.

Is zulks het geval, dan behooren zij bij of zoo spoedig mogelijk na hunne aanmelding op te geven, wanneer die examens zullen plaats hebben.

Voor het vereischte geneeskundig onderzoek hebben de sollicitanten zich zoo spoedig mogelijk schriftelijk te wenden tot de geneeskundige commissie van het Departement van Koloniën, Laurens Reaelstraat no. 7 te 's-Gravenhage, met opgaaf van hun adres en mededeeling, dat keuring voor het candidaat Indisch ambtenaarschap wordt gevraagd. Het is zeer gewenscht, dat de aanvragen om keuring vóór 27 Mei worden gedaan.

Ten slotte wordt de aandacht van belanghebbenden nadrukkelijk er op gevestigd, dat na 14 Juni inkomende aanmeldingen onherroepelijk, als te laat ontvangen, ter zijde gelegd zullen worden.

(Ned. Staatscourant van 21 April 1911 no. 93.)

Officiëele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 24 Maart 1911. No. 24.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den referendaris Mr. G. F. A. Mullemeister; de hulponderwijzeres Mej. J. A. van Oosterzee; elf maanden aan den gouverneur J. Ballot en den leeraar E. J. Schröfer; een jaar aan den hoofdcommies Ch. Swaving en den commies J. F. de Graaff.

Ontslagen: op verzoek eervol de klerken H. Horstink en E. J. H. F. Joolen; de ass.-res. E. F. L. J. H. van Eelders; de klerk J. M. A. Smith en de commies Ch. A. Martens.

Benoemd: tot referendaris bij het hoofdbureau van den geneesk. dienst H. Pek; tot controleur B. B., G. O. V. Mallien; W. B. van der Wilde; A. A. van Vloten en J. Bijleveld; tot president en lid van het bestuur der Protestantsche kerken in Ned.-Indië J. G. H. de Voogt en Mr. W. Sonneveld; tot secretaris der res. Cheribon L. A. F. Laceulle; tot griffier van den R. v. J. te Medan Mr. A. van Olst; tot eersten substituut-griffier bij den R. v. J. te Soerabaja Mr. J. Visser; tot 2en commies bij het Dep. van Fin. J. C. Jacobs.

Belast: met de functiën van referendaris bij het Dep. van Fin. de 1e luit.-kwartiermeester J. Schravesande.

Gesteld: ter beschikking van den Dir. van B.B., de gep. kapitein der inf. H. R. Th. A. de Graaf.

Toegevoegd: aan den ass.-resident van Bengkalis de ambtenaar L. D. de Roock.

Overgeplaatst: naar Balige de gouvernements-veearts T. P. A. Sperna Weiland.

Benoemd: tot opzichter B.O.W., V. E. Roemers.

Geplaatst: te Soerabaja de ontvanger J. J. Zerb; te Banjoemas de id. W. A. H. M. de Ceuninck van Capelle.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den majoor der inf. F. J. Kroesen; elf maanden aan den off. van gezondh. M. Meijers.

Bevorderd: tot kapitein-kwartiermeester D. L. baron van Slingelandt.

Uit de Javasche Courant van 28 Maart 1911. No. 25.

Civiel Departement.

Verleend: twee jaar verlof aan den ingenieur F. W. Th. van Oordt; een jaar aan den opzichter L. L. den Outer; den architect J. N. Doornberg; den predikant J. L. R. Idsinga; elf maanden aan den leeraar L. van Leeuwen; een jaar aan den adjunct-inspecteur Th. van Dissel; den controleur der opiumregie J. van Enk en den onderwijzer W. J. F. Imandt.

Ontslagen: op verzoek eervol de commies N. H. A. Overbeek Bloem en G. E. Brouwer; de onder-opzichter J. G. Berlauwt; de administrateur L. S. Roskott; de depothouder der opiumregie W. F. C. Dutrieux.

Belast: met de waarneming der betrekking van controleur bij den pandhuisdienst H. O. de Meijier; van magazijnmeester bij de Banka-tinwinning S. J. Aaij.

Benoemd: tot leeraar te Batavia D. van Leeuwen; tot commies E. Rijken; tot voorzitter van de landraden te Grisee, enz., Mr. E. Prins; tot hoofdcommies L. P. Kerdijk; tot commies R. I. Helling en F. E. Hagenaar; tot ambtenaar 4e kl. bij den dienst der in- en uitvoerrechten B. L. E. Micola von Fürstenrecht; G. A. Doeve; A. Demetrius; D. A. Lawa; F. A. C. van Doornum; K. P. Coors; P. Baker; L. Grevelink; F. Kroese; H. A. van Oostrom Soede; J. F. Gramberg; W. Geenen; C. Mendelaar; W. J. G. Malga; W. Mollet; A. E. L. L. Ferrari; H. W. Borst; H. Thomson; A. G. Uithoven; Ch. N. Altheer; J. A. Velberg; V. H. Harms; L. F. Behr en P. J. Ch. Trouerbach; tot stationscommies F. Th. M. Hanzers; tot telegraafopzichter L. A. van den Broeke; tot controleur bij den pandhuisdienst W. A. Hoeffelmann; H. M. J. van de Wall; F. H. Meijer Timmerman Thijssen; R. C. A. Valois; M. R. D. Merens en F. Herrebrugh; tot adspirant-ingenieur M. de Wolff en H. Heijl; tot tijd. opzichter A. G. Matheron; tot stationscommies G. W. Reichert.

Geplaatst: in de res. Kedoe de contr. H. A. de Santy; Besoeki H. C. Wulff; Semarang H. P. Coors: Rembang J. Bijleveld.

Benoemd: tot houtvester te Buitenzorg J. Ch. v. Schouwenburg.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den onderluitenant J. L. Weijs.

Bevorderd: tot 1en luit. S. N. P. Tierie.

Benoemd: tot plaatselijken commandant te Batavia de luit.-kol. R. A. Cornelissen.

Geplaatst: te Willem I. de off. van gezondh. J. A. Tamson.

Overgeplaatst: bij het 7e bat. de kapt. J. v. Goor; naar Menado de off. v. gezondh. A. H. de Chaufepié; naar Gombong P. R. d'Arnaud Gerkens; naar Soerabaja D. Stibbe; naar Makassar J. Iversen; naar Enrekang F. D. Jansen.

Geplaatst: bij het 2e bat. de 2e luit. R. v. Seijdlitz Kurzbach; te Atjeh de off. v. gezondheid J. Th. Smit.

Ingetrokken: de overplaatsing naar Borneo van den kapitein I. H. Wefers Bettink.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 239, 's-Gravenhage, — Maleisch, Javaansch, Soendasch, Atjehsch — gediplomeerd.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereeniging „Oost en West": f ....

NAAM: .... WOONPLAATS: ....

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST" en zijne contributie te bepalen op ....

Handteekening: .... *Woonplaats:* ....

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Jaarverslag der Vereeniging 1909 en naamlijst der leden op 1 Januari 1911.**
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,** door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II:
Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. **Onze West:**
I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;
II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao,
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. III. **De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het **Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187,** zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, **Reinkenstraat No. 56.**

Geg. Wachtm. O.-I. L., 34 jaar oud, voor geld-incasseer-werk, magazijnsknecht, portier, enz.

Twee Dames voor het maken van nitzetten.

Twee jonge dame voor vioollessen ook aan eerstbeginnenden.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche taal en conversatielessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch Duitsch of Maleisch.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Eene dame op leeftijd, nog flink voor waarnemen huishouden of gezelschap bij oud heer of dame.

Eene jonge dame voor Gouvernante naar Indië; heeft L. en H. acte en acte Fransch.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene Dame, weduwe (Duitsche), voor waarnemen van een huishouden, ook genegen bij weduwnaar met kinderen.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Drie geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Vier jonge meisjes die als kinderjuffrouw naar Java willen.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Eene Dame en een Heer voor zanglessen.

Twee bekwame linnennaaisters, waarvan een uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene jonge dame voor werken met schrijfmachine en stenographie; bekend met moderne talen.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indië voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

☞ Indische dienstboden kunnen zich aangeven in **LAAN v. MEERDERVOORT 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.
Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.